

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Natálie Samcová

Autorské právo a sociální sítě

Diplomová práce

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „Autorské právo a sociální sítě“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 110 700 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 27. 6. 2022

.....

Natálie Samcová

Tímto bych ráda poděkovala panu doktorovi JUDr. Petru Prchalovi, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, jeho ochotu, trpělivost a cenné rady, které mi při zpracování diplomové práce poskytl.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Sociální sítě	9
1.1 Pojem	9
1.2 Mezinárodní povaha sociálních sítí	11
1.2.1 Rozhodné právo a jurisdikce v právních předpisech Evropské unie	11
1.2.2 Rozhodné právo a jurisdikce ve smluvních podmínkách sociálních sítí	13
1.2.3 Nesoulad zákona se zásadami komunity	14
1.2.4 Mezinárodní smlouvy	14
2 Autorské dílo jako uživatelský obsah	16
2.1 Fotografie	18
2.2 Audiovizuální díla	20
2.3 Textový obsah	21
3 Užití díla ve vztahu k sociálním sítím	22
3.1 Způsoby užití díla	22
3.2 Smluvní užití díla	23
3.2.1 Licence poskytnutá poskytovatelům sociálních sítí	25
3.3 Volné užití díla a zákonné licence	26
4 Odpovědnost za zásah do autorského práva	28
4.1 Odpovědnost uživatele za protiprávní jednání	28
4.2 Odpovědnost poskytovatelů sociálních sítí	30
4.2.1 Právní úprava a úprava konkrétních poskytovatelů	30
4.2.2 Notice & Take down	32
4.2.3 Systémy pro ochranu autorského práva	33
4.2.4 Související judikatura	34
5 Změny týkající se autorského práva v souvislosti s přijetím DSM směrnice	37
5.1 Obecně o DSM směrnici	37
5.2 Čl. 15 Ochrana tiskových publikací v souvislosti s užitím online	38

5.3 Čl. 17 Užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu on-line.....	42
Závěr	47
Seznam použitých zdrojů	50
Abstrakt.....	57
Abstract	58

Seznam použitých zkratk

Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů
Brusel I bis	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis)
DSM směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/790 ze dne 17. Dubna 2019 o autorském právu na jednotném digitálním trhu
EU	Evropská unie
Občanský zákoník	Zákon č. 98/2012 Sb., občanský zákoník
Řím I.	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)
Řím II.	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
Směrnice o elektronickém obchodu	Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu)
Zákon o některých službách informační společnosti	Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti)

Úvod

Autorské právo jako právní odvětví je jedním z mladších odvětví¹ práva, ale jeho základy nalezneme již ve starých kulturách.² Nový rozměr získalo s příchodem internetu. Zde se můžeme setkat s obrovským množstvím autorských děl, které lze pomocí sítě snadno šířit, a to i prostřednictvím sociálních sítí, které jsou na internetu fenoménem posledních let.

Sociální sítě jsou součástí každodenního života většiny lidí a počet osob využívajících těchto online komunikačních prostředků stále roste. V roce 2021 bylo v České republice zaznamenáno 4 938 milionů³ uživatelů sociálních sítí starších 16 let, což je 56,3 %⁴ populace. V roce 2020 byl počet takových uživatelů nižší o 2,5 %.⁵

Zatímco dříve bylo užívání sociálních sítí doménou zejména mladších osob, dnes jsou oblíbené napříč generacemi. Každá sociální síť nabízí různé způsoby komunikace a každý si může najít platformu, která je pro něj funkčně pohodlná a zároveň obsahově zajímavá.

Uživatelé na svých profilech sdílejí množství příspěvků, nejčastěji fotografie, videa nebo psaný text s nejrůznějším obsahem od zážitků všedního dne přes komentáře k aktuálním společenským událostem až po sdílení své hudební, audiovizuální a další umělecké tvorby.

Cílem této práce je zhodnocení, jak právní úprava autorského práva reflektuje šíření autorských děl v prostředí sociálních sítí, zda je prakticky aplikovatelná a jak se k problematice ochrany autorského práva staví poskytovatelé sociálních sítí.

Diplomová práce se skládá z pěti částí, které jsou dále členěny na kapitoly a podkapitoly, jež se zabývají následujícími dílčími tématy, kterými je nutné se zabývat, aby mohlo být dosaženo zmíněného cíle této práce.

V první části se práce zabývá sociálními sítěmi jako takovými a problematikou určení právního řádu a jurisdikce v případě, kdy vznikne spor při užívání sociálních sítí s ohledem na jejich mezinárodněprávní povahu.

V další části je zmíněno, jaké podmínky musí být u příspěvku splněny, aby byl hoděn autorskoprávní ochranou, a rovněž v jakých případech je možné užít dílo jiného autora tak, aby nebylo zasahováno do jeho autorského práva.

¹ SRSTKA, Jiří a kol. *Autorské právo a práva související*. 2. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 11.

² Tamtéž, s. 12.

³ Český statistický úřad. *Osoby v ČR používající sociální sítě, 2021* [online]. Praha: 2021 [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210701.pdf/eb7568c6-2bfe-4354-86a1-054335c28f70?version=1.1>.

⁴ Tamtéž.

⁵ Tamtéž.

Práce se také zaměřuje na problematiku zásahu do autorského práva, a to zejména tím, který subjekt nese za zásah odpovědnost.

Posledním tématem, kterým se práce zabývá, jsou změny právní úpravy týkající se dosavadního fungování sociálních sítí. Konkrétně jsou rozebrány články 15 a 17 DSM směrnice.⁶ Články se zabývají ochranou tiskových publikací v rámci užití na sociálních sítích a odpovědností poskytovatelů sociálních sítí. Právě tyto dva články byly v souvislosti s přijetím směrnice nejvíce diskutovány.

Pro dosažení cíle práce byla užitá metoda analýzy, dále deskriptivní metoda, pozorování a komparace. Deskriptivní metoda byla užitá zejména pro vymezení pojmů v rámci celé práce, aby bylo možné se v dané problematice lépe orientovat, a dále také při definování předpisů zabývajících se úpravou autorského práva na mezinárodní úrovni. Rovněž byla užitá k popisu systémů poskytovatelů sociálních sítí, které mají bránit zásahu do autorského práva, aby mohly být určeny jejich nedostatky.

Analýze byla podrobena ustanovení právních předpisů a smluvních podmínek vybraných sociálních sítí, současně byla pozorována jejich návaznost. Jednalo se zejména o autorský zákon, zákon o některých službách informační společnosti, jakož i směrnice o elektronickém obchodu. Pokud se jedná o smluvní podmínky sociálních sítí, byly podrobeny zkoumání podmínky sociálních sítí společnosti Meta Platforms (Facebook, Instagram) a sociální síť YouTube. Tyto metody byly užitý v rámci identifikace toho, co může být autorským dílem na sociální síti, jak je možné díla užívat, a při zjišťování odpovědnosti subjektů za zásah do autorského práva.

Metoda komparace byla užitá k porovnání úpravy odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti vymezené v zákoně a některých službách informační společnosti, v níž je implementována směrnice o elektronickém obchodu, se kterou je porovnávána. Dále byla využita také k určení základní odlišnosti *tzv. procedure notice & take down*, jak je upravena v Evropské unii a jak funguje tento institut ve Spojených státech amerických.

V poslední části byly podrobeny analýze články 15 a 17 DSM směrnice pro zhodnocení jejich aplikace v praxi.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu na jednotném digitálním trhu.

1 Sociální sítě

1.1 Pojem

Sociální sítě jsou pojmem, který je obtížné konkrétně vystihnout a u kterého budeme jen těžko hledat jednotnou definici. Můžeme se jej pokusit přiblížit alespoň takto: „*Sociální sítě jsou zvláštní skupinou internetových služeb umožňujících vzájemně virtuálně-společenské propojování lidí na internetu, komunikaci a společné aktivity.*“⁷ Dnes existuje široká škála sociálních sítí, přičemž každá z nich je primárně zaměřena na jiný sdílený obsah, může pro uživatele fungovat odlišně a poskytovat prostor pro sdružování se různých komunit uživatelů. Tak si každý uživatel může vybrat síť, která právě jemu ke komunikaci vyhovuje nejlépe. Mezi nejpoužívanější sociální sítě řadíme zejména Facebook, YouTube, WhatsApp, Instagram, TikTok⁸ a další.

Když chce někdo začít aktivně působit na sociální síti, je předpokladem založení uživatelského účtu, aby mohlo dojít k maximálnímu využití funkcí sociální sítě. Uživatel musí vyplnit osobní údaje, na jejichž základě vznikne na dané sociální síti jeho profil. Typicky je to jméno a příjmení, e-mail a heslo pro přístup k účtu. Posledním krokem je souhlas se smluvními podmínkami, čímž vzniká mezi uživatelem a provozovatelem sociální sítě smluvní vztah. Registrací vznikne uživateli na sociální síti profil, na kterém se zobrazují informace o uživateli, příspěvky, které on sám nahrál, nebo v případě Facebooku se zobrazují i údaje o dalších aktivitách uživatele.

Většinou jsou sociální sítě pro uživatele zcela zdarma. Společnosti provozující sociální sítě získávají největší část příjmů z reklam, které se jednotlivým uživatelům zobrazují na základě preferencí, jež jsou vytvářeny automaticky podle toho, co konkrétní uživatel vyhledává na internetu. Hovoříme o tzv. *reklamě šité na míru*. Existují ale také služby, které jsou pro uživatele zpoplatněny. Příkladem je YouTube Premium. Pokud si uživatel zaplatí za tuto službu, má oproti neplaticím uživatelům služby různé výhody, jako například přehrávání videí bez reklam.

⁷ Mediální slovník. *Sociální sítě – Social Media* [online]. Mediaguru.cz [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/slovník-a-mediatypy/slovník/klicova-slova/socialni-site-social-media/>.

⁸ Statista. *Most popular social networks worldwide as of October 2022, ranked by number of active users* [online]. [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>.

Sociální sítě můžeme rozdělit do dvou skupin – osobní a profesní.⁹ Pro osobní sociální sítě je typické, že uživatel vystupuje sám za sebe. Sdílí buď obsah z různých oblastí, nebo může být konkrétně zaměřen např. na cestování, vaření nebo fotografování. Druhou skupinu profesních sítí využívají firmy a lidé při hledání zaměstnání, příkladem může být LinkedIn. Ten umožňuje propojení zaměstnavatelů nabízejících pracovní příležitosti a lidí hledajících práci v konkrétní oblasti na základě profilů, na kterých mohou sdílet svůj životopis. Toto rozdělení není striktní, neboť je obvyklé, že právnické osoby si zakládají profily své společnosti na sítích, které jsou obecně řazeny mezi sítě osobní (např. Instagram a Facebook), a komunikují se svými příznivci a potencionálními zaměstnanci zde.

V zákoně o některých službách informační společnosti je pojem služba informační společnosti definován jako: „*Jakákoliv služba poskytovaná elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplatu; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat.*“¹⁰ Sociální síť je možné podřadit pod tuto definici, neboť naplňuje zákonem požadované znaky. Je poskytována na dálku, kdy strany nejsou současně přítomny, zároveň je poskytována prostřednictvím elektronických prostředků na individuální žádost. Individuální žádost podává uživatel svým aktivním jednáním při zakládání profilu na sociální síti, a dále pak vždy, když se přihlásí ke svému účtu a zobrazuje si obsah na sociální síti. Problematická může být otázka úplatnosti, jak bylo již zmíněno, většinou jsou sociální sítě pro uživatele zdarma. Z judikatury ale vyplývá, že úplatnost nemusí spočívat v přímém zpoplatnění ze strany uživatele, tedy příjemce, ale podmínka úplatnosti se vztahuje právě na financování sociálních sítí příjmy z reklamy.¹¹

Dále směrnice o elektronickém obchodu říká: „*Služby informační společnosti zahrnují rovněž služby, které spočívají v předávání informací prostřednictvím komunikační sítě, v poskytování přístupu ke komunikační síti nebo v shromažďování informací poskytovaných příjemcem služby.*“¹² Což jsou služby, které sociální sítě poskytují.

Směrnice o elektronickém obchodu rozlišuje tři typy služeb informační společnosti: *mere conduit*, *caching*, *hosting*. *Mere conduit* neboli prostý přenos máme aktivovaný

⁹ *Sociální sítě*. [online]. Aktuálně.cz, 13. února 2021 [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/socialni-site/r~i:wiki:1456/>.

¹⁰ Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů, § 2, písm. a).

¹¹ Rozsudek SDEU ze dne 11. září 2014, *Papasavvas*, C-291/13 (v el. sb. roz.)

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), recitál 18.

například v mobilním telefonu a využíváme jej pro připojení k Wi-fi síti.¹³ Pro problematiku sociálních sítí je relevantní *hosting*, tedy shromažďování a ukládání informací, a také *caching*, který slouží k rychlejšímu přesunu informací tím, že se vytvářejí v mezipaměti dočasné rozmnoženiny.

V rámci své práce se zaměřím na sociální síť YouTube a také další dvě sociální sítě, Facebook a Instagram, které jsou součástí společnosti sdružující sociální sítě. Dříve společnost nesla název Facebook, od roku 2021 je ale přejmenována a nese název Meta Platforms (dále jen „Meta“).

1.2 Mezinárodní povaha sociálních sítí

Připojit se k internetu, přihlásit se na sociální síť, procházet si jejich obsah nebo jej nahrávat je možné téměř kdekoli na světě. Ke každé sociální síti se mohou přihlásit uživatelé téměř z celého světa bez ohledu na její sídlo. Prohlížení není omezeno žádnými státními hranicemi podle toho, kde bylo dílo nahráno. Osoba nahrávající data nemá ani možnost ovlivnit, na jakých zeměpisně vymezených územích se s nimi budou moci jiní uživatelé seznámit, proto je potřeba zaměřit se také na fungování sociálních sítí s ohledem na právní řády států, ve kterých působí, a také na to, jakému právnímu řádu podléhají spory mezi provozovateli a uživateli sociálních sítí a kde jsou tyto spory řešeny. Typicky se může jednat o spory vzniklé porušením smlouvy ze strany poskytovatele například tím, že zamezí přístup nebo odstraní obsah nahraný uživatelem. V tomto případě je poskytovatel v postavení dlužníka a uživatel v postavení věřitele, který má právo domáhat se odstranění závadného stavu.¹⁴

1.2.1 Rozhodné právo a jurisdikce v právních předpisech Evropské unie

Smlouvy uzavírané mezi poskytovatelem sociálních sítí a uživatelem mohou mít povahu smluv uzavíraných se spotřebitelem nebo podnikatelem.

Pokud se jedná o smlouvu uzavřenou se spotřebitelem, vycházíme z toho, že smlouva má charakter spotřebitelské smlouvy dle § 1810 občanského zákoníku, kdy poskytovatel sociální sítě je v postavení podnikatele a uživatel v postavení spotřebitele. Spotřebitelem se rozumí *„každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec*

¹³ KORBEL, František. *Ne-odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě* [online]. Pravniprostor.cz, 17. května 2018 [cit. 21. března 2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-v-digitalnim-svete>.

¹⁴ TELEČEK, Ivo. *Internetový arbitr* [online]. Epravo.cz, 25. února 2022 [cit. 13. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/internetovy-arbitr-114326.html?mail>

samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“¹⁵ Jedná se tedy o fyzickou osobu, která nevystupuje na sociálních sítích v souvislosti se svým podnikáním či zaměstnáním. Pro určování rozhodného práva smlouvy uzavírané se spotřebitelem je možné použít nařízení Řím I.¹⁶ V článku 6 nařízení Řím I. je určeno jako rozhodné právo státu, a to dle obvyklého bydliště spotřebitele. Dále je ale možné si ve smlouvě učinit volbu jiného rozhodného práva, ovšem musí být zachována ochrana spotřebitele, kterou mu poskytuje právní řád v ustanoveních, od kterých není možné se odchýlit.

Nařízení Brusel I bis¹⁷ v recitálu 18 zakotvuje také ochranu spotřebitele. Obecně je otevřená volbě jurisdikce, ale pro řízení se spotřebitelem musí být použita pravidla příznivější pro něj. Dále v čl. 18 nařízení Brusel I bis je ustanoveno, že spotřebitel může žalovat smluvní stranu dle místa jejího bydliště nebo (pro tuto práci relevantnější) sídla právnické osoby. Smluvní partner naproti tomu může žalovat také jen dle bydliště spotřebitele.

V článku 3 nařízení Řím I. je stanoveno právo volby rozhodného práva pro smluvní strany při uzavírání smlouvy. Pokud není smluvně určeno, v dalších člancích pak nalezneme, jak právo určit v jednotlivých situacích. Pro smlouvy poskytovatelů sociálních sítí s podnikateli můžeme použít článek 4, odst. 1, písm. b) nařízení Řím I. určující rozhodné právo při poskytování služeb, kterými mohou být také služby informační společnosti. Rozhodným právem je právo dle sídla poskytovatele.

K určení příslušné jurisdikce pro smlouvy uzavřené s podnikateli, není-li stanovena ve smlouvě, je možné využít článku 4 nařízení Brusel I. bis. Osoby se sídlem v některém z členských států mohou být žalovány u soudu tohoto státu.

V právních předpisech Evropské unie také nalezneme ustanovení týkající se omezení volby rozhodného práva, pokud dojde k porušení práva duševního vlastnictví, jehož podskupinou je právo autorské. Tímto ustanovením je článek 8 nařízení Řím II.¹⁸, který se vztahuje na mimosmluvní závazkové vztahy a jako rozhodné právo „*určuje právo země, pro kterou je uplatňována ochrana těchto práv.*“ Od tohoto ustanovení se dle článku 8, odst. 3 nařízení Řím II. není možné odchýlit. K určení příslušné jurisdikce je možné použít článek 7, odst. 2 nařízení Brusel I. bis, který se vztahuje k věcem delikttní a kvazidelikttní

¹⁵ Zákon č. 98/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 419.

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I.).

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis).

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II.).

odpovědnosti, již může být také porušení autorského práva. Příslušný je v těchto případech soud v místě, kde došlo ke škodní události.

1.2.2 Rozhodné právo a jurisdikce ve smluvních podmínkách sociálních sítí

Jak bylo výše zmíněno, při zakládání profilu dochází k uzavírání smlouvy mezi poskytovatelem sociální sítě a jejím uživatelem. Smlouvy mají obvykle charakter smluv obsahující mezinárodní prvek. Pokud jsou uzavírány s poskytovateli největších sociálních sítí, obsahují ustanovení o tom, jaké je rozhodné právo a jurisdikce při řešení sporu, přičemž zohledňují také unijní předpisy.

Smluvní podmínky Facebooku a Instagramu odlišují podmínky pro uživatele z Evropské unie a také, zda je uživatelem spotřebitel, nebo jsou služby užívány v souvislosti s podnikatelskou činností.

Jedná-li se o spotřebitele, jehož obvyklý pobyt je v některém z členských států Evropské unie, jsou příslušné k řešení sporu nebo nároku soudy tohoto členského státu, postupuje se dle jeho zákonů. Dále se stanovuje, že v ostatních případech budou nároky řešeny u soudů Irské republiky¹⁹ podle irských právních předpisů. Vyloučeno je užití předpisů mezinárodního práva soukromého²⁰.

Smluvní podmínky YouTube určují rozhodné právo obdobně, a to tak, že se určí příslušný soud a použije se právní řád země podle toho, v jaké zemi v Evropském hospodářském prostoru dotyčná osoba žije. Zároveň výslovně umožňuje řešit spory u České obchodní inspekce.²¹

Česká obchodní inspekce může být požádána uživatelem v postavení spotřebitele, aby spor mezi ním a poskytovatelem sociální sítě urovnala. V tomto případě by se jednalo o mimosoudní řešení sporu²², kdy Česká obchodní inspekce vystupuje jako nezávislá strana nabádající strany v rozporu k urovnání kolize mezi nimi. Nabízí se tedy možnost řešení bez intervence orgánu veřejné moci, který by autoritativně rozhodl.

¹⁹ Sidlo společnosti Meta je v Kalifornii, USA, ale její dceřiná společnost Meta Platforms Ireland Ltd. má sídlo v Irské republice, jedná se o mezinárodní ústřednu pro Evropu, Afriku a Střední východ.

²⁰ Podmínky používání služeb společnosti Meta, bod 4 [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>, Smluvní podmínky Instagramu [online]. instagram.com, 4. ledna 2022 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://help.instagram.com/47874558852511>

²¹ Podmínky poskytování služeb YouTube [online]. YouTube.com, 5. ledna 2022 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/static?gl=CZ&template=terms>

²² TELEEC, Ivo. *Internetový arbitr* [online]. Epravo.cz, 25. února 2022 [cit. 2. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/internetovy-arbitr-114326.html?mail>

1.2.3 Nesoulad zákona se zásadami komunity

Tím, že jsou sociální sítě dostupné v mnoha zemích s různými právními předpisy, může dojít k tomu, že zákony některého státu nedovolují sdílet obsah, který ovšem neporušuje zásady komunity sociální sítě. Společnost Meta nabízí možnost nahlášení porušení místních zákonů na sociálních sítích Facebook a Instagram, na jehož základě pak může znepřístupnit takový obsah v dané zemi nebo regionu. Stížnost může podat vláda daného státu, soudy, nevládní subjekty, ale také veřejnost.²³

1.2.4 Mezinárodní smlouvy

Autorské právo je obecně založeno na principu teritoriality.²⁴ S rozvojem globální informační společnosti ale vzrostla potřeba chránit autorské právo a harmonizovat právní úpravu autorskoprávních systémů na mezinárodní úrovni²⁵. Mezinárodní smlouvy tak pomáhají stanovit základní klíčové standardy, které by měly být uplatněny jednotně ve všech státech, které se staly smluvní stranou dané mezinárodní smlouvy. Tato část bude věnována těm nejvýznamnějším pro autorské právo. Všechny níže zmíněné smlouvy jsou součástí českého právního řádu.

Bernská úmluva²⁶ byla podepsána v roce 1886, byla několikrát revidována, přičemž poslední revize proběhla v roce 1979. Je jasné, že ani v roce 1979 nemohly být v této úmluvě reflektovány nejmodernější technické vymoženosti současné doby, ale jedná se o první zásadní mezinárodní mnohostrannou smlouvu, která v systému striktní teritoriality autorského práva přinesla minimální základní principy pro ochranu autorského práva.²⁷

Další smlouvou je dohoda TRIPS²⁸, která vstoupila v platnost v roce 1995. Dohoda obsahuje normy hmotněprávní úpravy duševního vlastnictví, normy o vynucení práv, jakož i prevenci a řešení sporů mezi státy, které tuto dohodu přijaly²⁹. Jedná se nejucelenější mezinárodní smlouvu reflektující prostředí internetu, tedy i prostředí sociálních sítí. Jejím

²³ Meta: Transparency centre. *Content Restrictions Based on Local Law* [online]. [cit. 2. června 2022]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/data/content-restrictions/>.

²⁴ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 78.

²⁵ PRCHAL, Petr. *Limity autorskoprávní ochrany*. Praha: Leges, 2016, s. 143.

²⁶ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (Vyhláška ministra zahraničních věcí ČR č. 133/1980 Sb.).

²⁷ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 78.

²⁸ Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, Příloha 1C Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) ze dne 15. dubna 1994 (vyhlášena jako Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb.).

²⁹ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 79.

cílem je například narušení překážek a zmírnění omezení mezinárodního obchodu nebo rozšíření přiměřené a účinné ochrany práv duševního vlastnictví³⁰.

WIPO je Světová organizace duševního vlastnictví, která přijala v reakci na technický pokrok v digitálním světě dvě mezinárodní smlouvy. První smlouvou je smlouva WCT³¹, která navazuje na Bernskou úmluvu a obsahuje právní úpravu pro ochranu děl a práv autorů. Zahrnuje například osobnostní právo autora na sdělení díla veřejnosti, způsoby užití díla nebo tzv. tříkrokový test pro výjimku užití díla bez souhlasu autora. To vše se samozřejmě vztahuje k autorskému právu v prostředí internetu. Druhou smlouvou je smlouva WPPT³², ta se vztahuje k právům souvisejícím s právem autorským.

³⁰ Světová obchodní organizace práva k duševnímu vlastnictví (TRIPS), *Background report* [online]. Praha: Pražský model spojených národů. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Pr%C3%A1va-k-du%C5%A1evn%C3%ADmu-vlastnictv%C3%AD-TRIPS-WTO.pdf>.

³¹ Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském ze dne 20. prosince 1996 (Sdělení MZV ČR č. 48/2002 Sb. m. s.).

³² Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech ze dne 20. prosince 1996 (Sdělení MZV ČR č. 48/2002 Sb. m. s.).

2 Autorské dílo jako uživatelský obsah

Obsah na sociálních sítích není tvořen ze strany jejich poskytovatele, ale tvoří jej jednotliví uživatelé. Sociální síť sama o sobě nabízí technické prostředky pro sdílení obsahu v určitých formátech, možnosti úpravy nebo vytvoření příspěvku, ale jejich obsah tvoří sami uživatelé prostřednictvím svých profilů. Hovoříme o tzv. *uživatelském obsahu*. Uživatelský obsah může být autorským dílem, pokud naplní znaky, které jsou v českém právním řádu obsaženy v § 2 autorského zákona. Musí se jednat o dílo vědecké nebo umělecké, jedinečné, musí být výsledkem tvůrčí činnosti autora a vyjádřeno v objektivně vnímatelné podobě. Jedná se o zákonem vymezené podmínky nebo můžeme říct také pojmové znaky díla, jsou označovány jako tzv. *Generální klauzule*.³³ Naplní-li příspěvek tyto znaky, je předmětem autorskoprávní ochrany.

Prvním znakem, který bude nyní zmíněn, je zachycení díla v objektivně vnímatelné podobě, právě v této chvíli vzniká dle českého právního řádu autorské právo k dílu. Není chráněna pouhá myšlenka autora, ale až její vnější vyjádření, které umožňuje komukoliv jinému se s myšlenkou seznámit užitím svých smyslů, tedy její objektivní vnímání. Odlišení samotné myšlenky od jejího vyjádření nazýváme dichotomií myšlenky a vyjádření.³⁴ Podmínka objektivně vnímatelné podoby musí být bezpochyby naplněna u každého příspěvku na sociálních sítích, neboť jejich podstata spočívá v tom, že se s dílem mohou seznámit ostatní uživatelé. Dílo může být objektivně vnímatelné již před nahráním na sociální síť. Nahráním tak může dojít jen k rozšíření okruhu subjektů, které si jej prohlédnou. Dílo ale může být vytvořeno také přímo prostřednictvím sociálních sítí, kdy například aplikace v mobilním telefonu umožňuje přístup k fotoaparátu pro vytvoření fotografie a videa nebo je také možné napsat jen text přímo na sociální síť. Funkce sociálních sítí dále umožňují úpravu již existujících děl pomocí různých filtrů nebo vytvoření videí pomocí stříhání, kdy může dojít ke spojení více videí dohromady, nebo spojením sekvence fotografií, ze kterých vznikne video.

Aby dílo naplňovalo podmínky chráněného předmětu, musí být výsledkem jedinečné tvůrčí činnosti autora, kterým může být pouze fyzická osoba. Nejvyšší soud říká, že tvůrčí schopnost je zvláštní osobní vlastností člověka, vycházející z jeho ducha.³⁵ K tomu, aby člověk vyvíjel onu tvůrčí činnost, využívá svého nadání, fantazie, inspirace, ale také životních

³³ TELEEC, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 16.

³⁴ PRCHAL, Petr: *Limity autorskoprávní ochrany*. Praha: Leges, 2016, s. 58.

³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4924/2007.

zkušeností.³⁶ Jedinečnost díla poté znamená, že existují-li alespoň dvě totožná díla, kritérium jedinečnosti není naplněno a žádné z těchto děl není hodno autorskoprávní ochrany. Tyto znaky je nutné vyhodnotit dle povahy konkrétního příspěvku. Existují ale i příspěvky, které nemusí zcela naplňovat výše zmíněné znaky, a i přesto budou předmětem ochrany, problematika je blíže zmíněna v následující podkapitole.

Autorský zákon také obsahuje negativní vymezení díla a to v § 2, odst. 6 a § 3 autorského zákona. V souvislosti se sociálními sítěmi je typickým příspěvkem, který nebude hoděn autorskoprávní ochrany, například denní zpráva, údaje o jednotlivých uživatelích, vyjádření vlastního názoru či popis určité situace bez náznaku uměleckého zpracování.

Každému uživateli sociální sítě se na hlavní stránce zobrazují příspěvky ostatních uživatelů, které má v přátelích na Facebooku, které sleduje na Instagramu nebo které odebírá na YouTube. Z těchto uživatelů jsou pak vybíráni ti, jejichž obsah si prohlížíme nejčastěji, a ten se ukazuje na hlavní stránce jako první. Mimo to algoritmus nabízí i další příspěvky uživatelů, se kterými není uživatel v interakci, ale sdílejí obsah stejného charakteru, jaký si uživatel nejčastěji prohlíží a vyhledává.

Na sociální síti Facebook se nejčastěji setkáme s možným autorským dílem v podobě fotografie, audiovizuálního díla (zejména videa), písemného díla, v podobě statusu (textový příspěvek) nebo komentáře k fotografii či videu. Tato sociální síť umožňuje také živé vysílání nebo sdílení obsahu krátkodobě, fotografie a videa jsou dostupná jen 24 hodin.³⁷

Na sociální síti Instagram se setkáme podobně jako na Facebooku nejčastěji s fotografiemi a videi³⁸, případně textem nejčastěji ve formě popisků k jednotlivým příspěvkům. Fotografie a videa jsou zde sdílena na tzv. *feedu*, což je profilová stránka konkrétního uživatele, kde se zobrazují příspěvky, které nahrál a které jsou zde natrvalo, dokud je uživatel neodstraní. Naproti tomu je možné i krátkodobé sdílení prostřednictvím *Instastories* (zkráceně *stories*), které se zobrazují jen 24 hodin, pokud se uživatel nerozhodne uložit je do feedu natrvalo. Je umožněno také živé vysílání, jehož obsah lze po skončení rovněž uložit do feedu. Dalším oblíbeným formátem na Instagramu jsou v poslední době tzv. *reels*³⁹, jedná se o sestřihy krátkých videí nebo fotografií či jejich kombinací. Instagram také umožňuje uživatelům více funkcí a možností zpracování jejich příspěvků (použití filtrů a efektů na fotografie nebo úryvků hudebních skladeb k videím), protože to je to,

³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4924/2007.

³⁷ Centrum nápovědy Facebooku [online]. facebook.com [cit. 25. března 2022] Dostupné z: https://cs-cz.facebook.com/help/396528481579093/?helpref=hc_fnav

³⁸ Centrum nápovědy Instagramu [online]. facebook.com, [cit. 25. března 2022] Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/help/instagram/479832029758079/helpref=hcfnav>.

³⁹ Tamtéž.

na co se Instagram primárně zaměřuje. Funkce jsou snadno ovladatelné a uživatel s jejich pomocí může vytvořit příspěvky s poutavými efekty. Tímto se liší sdílení příspěvků na Instagramu a Facebooku. Facebook nenabízí tolik funkcí zaměřujících se na úpravu a sdílení fotek a videí, ale nabízí další funkce, které zase nenabízí Instagram. Podstatou těchto funkcí není uživatelský obsah ve formě autorského díla jako takový, funkce umožňují například sdružování se skupinám lidí, kteří se zúčastní nějaké kulturní události, a poskytují informace o tom, kdy, kde a jak událost proběhne.

YouTube je sociální síť zaměřená na sdílení videí⁴⁰, od těch, která trvají jen několik minut, až po ta, která jsou i několikahodinová. Je to v podstatě jediný formát, který se zde sdílí, může obsahovat například hudbu, film, cestovatelské deníky, pohádky, návody, jak hrát počítačové hry, jak pracovat v některých počítačových programech, a mnoho dalších videí různého charakteru. Videá mohou být nahrána, trvale nebo může jít o živé vysílání. Na rozdíl od Instagramu sociální síť nemá funkce pro úpravu videí, uživatel může obsah pouze nahrát bez úprav, které dělá pomocí jiných počítačových programů k tomu určených. YouTube ani neumožňuje přístup k fotoaparátu jako Instagram a Facebook. Výjimkou je poměrně nová funkce, tzv. *shorts*, pomocí které jsou vytvářena krátká videa. Je možné je různě upravit a kombinovat nebo je možné video přímo natočit díky přístupu k fotoaparátu. Tato funkce se velmi podobá instagramovým reels, a pomáhá tak YouTube držet krok s dobou, v níž jsou krátká a výstižná videa hitem.

2.1 Fotografie

Z pohledu autorského práva můžeme rozdělit fotografie do tří skupin: umělecké dílo fotografické, původní fotografie a fotografický záznam.⁴¹ Pro fotografie na sociálních sítích a ochranu autorského práva je relevantní zabývat se těmi uměleckými a původními. Fotografický záznam není hoden autorskoprávní ochrany, neboť není výsledkem tvůrčí činnosti, má být pouze shodnou rozmnoženinou předlohy (např. strojové průkazové fotografie).

Umělecké fotografické dílo je takové dílo, které naplňuje znaky generální klauzule. Jedná se o předmět autorského práva dle § 2, odst. 1 autorského zákona. Autor fotografie využívá své tvůrčí činnosti, kdy například volí vhodný objekt pro zachycení, vybírá správně prostředí, světlo, nastavuje fotoaparát, následně fotografie upravuje pomocí fotografických

⁴⁰ Nápověda YouTube [online]. google.com [cit. 22. března 2022] Dostupné z: <https://support.google.com/youtube/?hl=cs#topic=9257610>

⁴¹ TELEČ, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 41.

editorů.⁴² Na sociálních sítích se s takovými fotografiemi můžeme setkat například na profilech profesionálních fotografů, kteří využívají platformy k prezentaci své práce nebo na profilech uživatelů, které aktivita na sociálních sítích živí.

U fotografie původní není naplněn pojmový znak jedinečnosti díla dle generální klauzule. Jedná se o výjimku, kdy je dílo chráněno za předpokladu, že je naplněna podmínka původnosti díla, která je o něco slabším kritériem než jedinečnost. Fotografie není sice jedinečná, ale každý autor může pořídit snímek původní⁴³. Takové snímky vznikají jako původní tvorba autora vznikající jeho tvůrčí činností, která je nezávislá na tvůrčí činnosti autora jiného. Tyto fotografie spadají pod § 2, odst. 2 autorského zákona. Typicky tak může jít o fotografie z nejoblíbenějších turistických míst, kdy každý, kdo je navštíví, vytvoří svou vlastní původní fotografii, která nebude jedinečná právě z toho důvodu, jaké množství lidí si pořizuje fotografie ze stejného místa. S takovými se na sociálních sítích setkáme nejčastěji, uživatelé jejich prostřednictvím sdílejí události ze svého života od běžného dne po zvláštní příležitosti.

Původností fotografie se zabýval také Soudní dvůr Evropské unie v rozhodnutí Painer, ve kterém je řečeno, že vnitrostátní soudy při posuzování původnosti v konkrétních případech hodnotí, zda je dílo „*duševním výtvorem autora, který odráží jeho osobnost a je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě jeho tvůrčí svobody při realizaci této fotografie*“.⁴⁴ Autor fotografie, která je sdílena na sociální síti, se nepochybně při její tvorbě pokusí o co nejlepší výsledek, a zapojí tak své tvůrčí schopnosti při její realizaci.

Pokud chce někdo zveřejnit na sociální síti některou z výše uvedených fotografií, potřebuje souhlas autora takové fotografie, není-li sám jejím autorem nebo nejedná-li se o některou ze zákonných výjimek. Pro fotografie existuje jedna konkrétní výjimka, licence při užití fotografické podobizny, ta je upravena v § 38b autorského zákona a jedná se o střet práva autorského s právy osobnostními ve smyslu § 81 občanského zákoníku. Licence umožňuje užití fotografie bez souhlasu autora osobě, která je na ní vyobrazena, v případě, že taková podobizna vznikla za úplatu náležející jejímu autorovi. Podmínkou je, že objednatel díla je osobou vyobrazenou a že taková fotografie nebude užita za výdělečným účelem.⁴⁵

Fotografií, kterou na sociální síti sdílí téměř každý uživatel, je „profilová fotka“. Ta je součástí profilu uživatele a je spojena stejně jako uživatelské jméno se všemi aktivitami

⁴² *Které fotografie jsou chráněny autorským právem?* [online]. fotopravo.cz [cit. 27. března 2022]. Dostupné z: <https://www.fotopravo.cz/article/ktere-fotografie-jsou-chraneny-autorsky-pravem>.

⁴³ TELEČ, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 42.

⁴⁴ Rozsudek SDEU ze dne 1. prosince 2011, *Painer*, C-145/10 (v el. sb. roz.).

⁴⁵ HOLCOVÁ, Irena a kol. *Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 383.

a sdíleným obsahem na sociální síti. Uživatel si může jako profilovou fotku zvolit v podstatě jakýkoliv obrázek, ale aby byl splněn účel profilové fotografie, měl by to být portrét daného uživatele. Specifikum spočívá v tom, že každý uživatel si může určit okruh osob, které uvidí jeho sdílený obsah, mohou to být jen osoby, se kterými je v interakci nebo může vyselektovat jen část těchto uživatelů k zobrazení, případně mohou být příspěvky dostupné všem uživatelům dané sítě. Profilová fotka je výjimkou v tom, že vybrat uživatele, kteří ji uvidí, není možné, právě protože je součástí základní charakteristiky účtu uživatele. Uživatel má jedinou možnost fotografii skrýt tak, že skryje celý svůj profil pro vyhledání ostatními uživateli, se kterými není v interakci, to ale potom popírá základní podstatu samotné profilové fotografie i sociální sítě.⁴⁶

2.2 Audiovizuální díla

Oblíbeným formátem na sociálních sítích jsou videa, která mohou být dle autorského zákona díly audiovizuálními vymezenými v § 62 autorského zákona jako: „*Dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných, či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.*“ Může se jednat o krátká či dlouhá videa, která vznikla profesionálním zpracováním, nebo i amatérská videa natočená na mobilní telefon. Do audiovizuálních děl jsou často zařazována díla audiovizuálně užitá (§ 64 autorského zákona), s jejich užitím v rámci audiovizuálního díla musí jejich autor souhlasit. Může to být například dílo literární, choreografické či hudební.

Audiovizuální díla rovněž požívají autorskoprávní ochrany při splnění podmínek generální klauzule. Zákon sice při výčtu děl, u nichž postačí naplnění znaku původnosti díla (§ 2, odst. 2 autorského zákona), výslovně audiovizuální díla neuvádí, nicméně stále roste oblíbenost krátkých videí, jako jsou stories a reels. Tato videa v určitých případech nahrazují fotografie, protože umožňují zachytit objekty v pohybu, a přenést tak efektivněji atmosféru na svého diváka. Právě proto je možné zvažovat variantu, kdy by pro některá audiovizuální díla platila podobně jako pro fotografie možnost naplnění pouze původnosti díla,⁴⁷ aniž by byla vyžadována jeho jedinečnost.

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. října 2019, sp. zn. 25 Cdo 1778/2019 (č. 70/2020 Sb. rozh. civ.).

⁴⁷ KADLECOVÁ, Gabriela. *Právní ochrana autorských děl v prostředí sociálních sítí*. Praha, 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Vedoucí práce Irena HOLCOVÁ.

V souvislosti s audiovizuálními díly je třeba také zmínit práva související s právem autorským, a to konkrétně právo výrobce zvukově-obrazového záznamu. Výrobci svědčí výlučné majetkové právo dílo užít a udělit jinému oprávnění k užití⁴⁸. Tedy pokud nejsou splněny podmínky na právo domáhat se ochrany pro zásah do práv k autorskému dílu, může video požívat alespoň ochrany výrobce záznamu. Taková ochrana se nevztahuje jen na díla audiovizuální, ale také na jiné záznamy⁴⁹, na které je možné užít definici audiovizuálního díla, ale jejich obsah není výsledkem jedinečné tvůrčí činnosti. Mohou to být například záznamy sportovních zápasů. Ochrany budou požívat také videa řešená v předchozím odstavci, která by naplňovala alespoň znak původnosti díla, když už ne jedinečnosti.

2.3 Textový obsah

Dalšími příspěvky na sociálních sítích jsou příspěvky textové, které mohou být zveřejněny samostatně nebo ve formě komentářů k vlastnímu příspěvku nebo k příspěvku jiného uživatele. Texty mohou být předmětem autorskoprávní ochrany, nebo nemusí. Půjde-li o literární díla naplňující znaky autorského díla, nepochybně budou předmětem autorskoprávní ochrany. Na sociálních sítích jsou častější díla kratšího rozsahu, může se jednat o básně, fejetony, články. Uživatelé, kteří se chtějí takto umělecky vyjádřit, si často zakládají zvlášť účty sloužící k prezentování jejich tvůrčí činnosti. Naopak takovým dílem nebudou například banální komentáře o tom, jak to někomu na fotografii sluší, nebo strohá informace o tom, co zrovna daný uživatel dělá.

⁴⁸ Autorský zákon, § 80.

⁴⁹ Autorský zákon, § 79.

3 Užití díla ve vztahu k sociálním sítím

3.1 Způsoby užití díla

Užití díla je výlučným majetkovým právem náležejícím jeho autorovi.⁵⁰ Autor může dílo užívat sám, nebo může udělit svolení k užití jiné osobě,⁵¹ nejčastěji se tak děje pomocí licence. Užitím díla je dle zákona zejména jeho rozmnožování, rozšiřování, pronájem, půjčování, vystavování a sdělování veřejnosti.⁵² Většina výše uvedených způsobů užití díla vyžaduje, aby bylo zpřístupněno v hmotné podobě, až na rozmnožování díla a jeho sdělování veřejnosti. Právě s těmito dvěma skupinami zákonného demonstrativního⁵³ výčtu užití díla se můžeme setkat v prostředí sociálních sítí, protože ze své povahy nevyžadují hmotného substrátu.

Rozmnožování díla zákon definuje jako „*zhotovování dočasných nebo trvalých přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho částí, a to jakýmkoli prostředky v jakékoli formě*“.⁵⁴ Zákon také poskytuje demonstrativní výčet forem rozmnoženin díla, přičemž při užívání sociálních sítí se setkáváme s rozmnožováním v elektronické formě zahrnující digitální vyjádření⁵⁵. K rozmnožení dochází při nahrání díla na sociální síť proto, aby mohlo být sdíleno. Dílo je vždy rozmnoženo i při zobrazení jednotlivými uživateli v jejich zařízeních. Při prohlížení příspěvků dochází také k ukládání rozmnoženiny díla do dočasné paměti počítače nebo mobilního telefonu. Jedná se o technické rozmnoženiny, které vznikají v podstatě bez vůle a vědomí uživatele.⁵⁶ Jejich účelem je pouze efektivnější přenos informací pro jejich příjemce.⁵⁷ Proto je jim také udělena licence pro dočasné rozmnoženiny a není jimi zasahováno do autorského práva.⁵⁸

Sdělováním veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla živě, ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově, a to v nehmotné podobě.⁵⁹ Zpřístupňování díla veřejnosti může být také učiněno tak, že k dílu má kdokoliv přístup v místě a čase, jaký si zvolí, počítačovou nebo obdobnou

⁵⁰ TELEČ, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 162.

⁵¹ Tamtéž, s. 163.

⁵² Autorský zákon, § 12 odst. 4.

⁵³ TELEČ, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 171.

⁵⁴ Autorský zákon, § 13.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ ČERMÁKOVÁ-VLČKOVÁ, Adéla, SMEJKAL Vladimír. *Autorská díla v hromadných sdělovacích prostředcích*. Praha: Linde, 2009, s. 90

⁵⁷ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 114.

⁵⁸ Autorský zákon, § 38a.

⁵⁹ Autorský zákon, § 18.

síti.⁶⁰ Z toho vyplývá, že je v právní úpravě brán v úvahu technický vývoj a možnost šíření děl na internetu, kde se s ním může seznámit široký okruh příjemců. K tomuto pojmu se vyjádřil ve svém rozhodnutí SDEU. Rozsudek se týká sdělování segmentů díla veřejnosti na síti peer-to-peer a říká, že sdělováním veřejnosti se rozumí zpřístupnění díla, které: „... se týká blíže neurčeného počtu potenciálních příjemců a zahrnuje dosti vysoký počet osob. Kromě toho je třeba, aby toto zpřístupnění bylo provedeno zvláštním technologickým postupem odlišným od těch, které byly doposud použity, nebo v případě, že tomu tak není, u nové veřejnosti, ...“⁶¹

Aby se uživatelé mohli s autorským dílem na sociálních sítích seznámit, je zapotřebí, aby bylo dílo nahráno, jedná se o tzv. *upload*,⁶² kterým vzniká trvalá rozmnoženina díla na síti. Zpravidla se tak uživatelé mohou seznámit s dílem „na vyžádání“⁶³, což znamená, že je na jejich vůli, v jakém čase a místě se tak stane a zda se tak vůbec stane. V tomto případě dochází k překrývání způsobů užití díla, neboť proto, aby mohlo být dílo sděleno veřejnosti, musí být vytvořena jeho rozmnoženina.

Dílo může být na sociální síti nahráno také jen dočasně, kdy je pro uživatele přístupné jen dvacet čtyři hodin a poté se samo odstraní. Doba, kdy je možné se s ním seznámit, je tak omezena. Omezení času, kdy je možné se s dílem seznámit, je také v případě živého vysílání, které v současné době sociální sítě nabízejí. Jeho obsahem je dílo výkonného umělce, zprostředkované jak umělcem, tak i amatérem například formou zpěvu či recitace. Uživatelé mohou dílo vnímat právě jen v okamžiku jeho vysílání, ne tedy v libovolném čase. Legislativní zakotvení živého provozování díla a jeho přenosu nalezneme v autorském zákoně v § 19. V této podobě je dílo šířeno mezi veřejností jen pomíjivě a není vytvořena žádná jeho rozmnoženina.⁶⁴

3.2 Smluvní užití díla

Jak bylo výše zmíněno, užití díla je právem autora. K užití ale nemusí dojít jen tím, že ho užije sám autor, ale může tak učinit i třetí osoba za předpokladu, že jí autor dá své svolení. Může se jednat o udělení prostým souhlasem, nebo oprávnění dílo užít vznikne uzavřením licenční smlouvy.⁶⁵

⁶⁰ Autorský zákon, § 18.

⁶¹ Rozsudek SDEU ze dne 17. června 2021, *M.I.C.M.*, C-597/19.

⁶² TELEČ, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 228.

⁶³ Tamtéž, s. 225.

⁶⁴ Tamtéž, s. 244.

⁶⁵ PRCHAL, Petr. *Limity autorskoprávní ochrany*. Praha: Leges, 2016, s. 122.

Udělení prostého souhlasu je jednostranný projev vůle autora, kdy nedochází ke vzniku závazku mezi autorem a osobou oprávněnou dílo užít. Tento způsob je výhodný, pokud uživatel nechce vstupovat do hospodářského prostoru a realizovat zde své záležitosti⁶⁶ v souvislosti s užitím díla.

Licenční smlouva je institutem smluvního užití díla. K uzavření smlouvy dochází běžným způsobem, učiněním nabídky a jejím následným přijetím, obecně mezi konkrétními subjekty. Právní úpravu licenční smlouvy nalezneme v občanském zákoníku, v § 2358 an., přičemž konkrétně licenci k předmětům chráněným autorským právem nalezneme v § 2371 an. občanského zákoníku. Smlouva umožňuje nabyvateli užít dílo v rozsahu, který byl smluvně vymezen, nebo v neomezeném rozsahu. Zákon dále předpokládá právo poskytovatele licence na odměnu, ale je možné odměnu ve smlouvě výslovně vyloučit. Smlouva může udělit licenci výhradní nebo nevýhradní. Výhradní licence zakazuje autorovi uzavřít další licenční smlouvu, která by obsahovala tutéž licenci, jaká již byla poskytnuta. A ani sám autor nemůže právo obsažené ve výhradní licenční smlouvě vykonávat, pokud ve smlouvě není ujednáno, že tak může činit. Tato smlouva vyžaduje písemnou formu. Nevýhradní smlouva pak neomezuje autora ve výkonu práva ani v možnosti uzavřít další licenční smlouvu.

Občanský zákoník v § 2373 uvádí možnost uzavření licenční smlouvy pro předměty chráněné autorským zákonem tak, že návrh na uzavření bude směřovat vůči neurčitému počtu osob. Jedná se o speciální úpravu, která je využívána i při zpřístupňování autorských děl v prostředí internetu⁶⁷. K uzavření dojde vyrozuměním navrhovatele, provedením určitého úkonu. Obsah smlouvy je možné určit uvedením odkazu na licenční podmínky, které jsou stranám známé nebo veřejně dostupné.

Právě tímto způsobem dochází k uzavření smlouvy na sociálních sítích při zakládání účtu, kdy uživatelé souhlasí se smluvními podmínkami dané sociální sítě, jejichž součástí jsou také podmínky pro nakládání s autorskými díly. Jedná se o tzv. *clickwrap*,⁶⁸ kdy je uživatel upozorněn, že při stisknutí tlačítka „zaregistrovat se“ nebo zatržením políčka „souhlasím“ vyjadřuje svůj souhlas s obchodními podmínkami, které jsou veřejně dostupné. Současně se jedná o adhezní smlouvy, které jsou upraveny v § 1798 občanského zákoníku. Základní podmínky smlouvy jsou určeny poskytovatelem sociální sítě a uživatel, který je slabší

⁶⁶ PRCHAL, Petr. *Limity autorskoprávní ochrany*. Praha: Leges, 2016, s. 131.

⁶⁷ HOLCOVÁ, Irena a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V* [online databáze]. Praha: Wolters Kluwer, 2014 [cit. 13. března 2022]. Dostupné z: [databáze.novocsp.cz](https://www.novocsp.cz/).

⁶⁸ SHEA, Sharon. *Clickwrap agreement (clickthrough agreement)* [online]. [techtarget.com](https://www.techtarget.com/definition/clickwrap-agreement-clickthrough-agreement-or-clickwrap-license), leden 2019 [cit. 13. března 2022]. Dostupné z: <https://searchcloudsecurity.techtarget.com/definition/clickwrap-agreement-clickthrough-agreement-or-clickwrap-license>.

smluvní stranou, nemá možnost obsah ovlivnit. Adhezní smlouvy bývají dlouhé a pro uživatele obsahově náročné, navíc při registraci na sociální síť uvedené pod odkazem, a tak není divu, že smlouvy nikdo nečte.⁶⁹

3.2.1 Licence poskytnutá poskytovatelům sociálních sítí

Poskytnutí licence pro užití autorských děl je běžnou součástí smluvních podmínek jednotlivých sociálních sítí. Ze samotné povahy sociálních sítí vyplývá potřeba, aby poskytovatelé tuto problematiku upravili. Jak bylo výše zmíněno, licenci uživatelé poskytují při zakládání účtu na sociálních sítích a vztahuje se na veškerý obsah, který uživatel v budoucnu na sociální síť nahraje, není tedy potřeba licenci udělovat k jednotlivým příspěvkům. Naproti tomu u příspěvků, které uživatel odstraní, poskytovatel sociální sítě licenci ztrácí⁷⁰, může se tak stát odstraněním jednotlivých příspěvků nebo i celého uživatelem nahraného obsahu najednou. Odstranění ovšem neznamená, že příspěvek úplně zmizí, na což je uživatel také upozorněn ve smluvních podmínkách. Může existovat v systémech sociální sítě například jako obsah jiného uživatele, jenž byl oprávněn příspěvek použít proto, aby nebyl nějakým způsobem narušen systém sociální sítě nebo pro potřeby orgánu veřejné moci⁷¹.

Licence je poskytnuta na celou dobu trvání účtu a předpokládá se, že když si uživatel účet založí, bude jej využívat dlouhodobě, tj. v horizontu let. Během této doby mohou být smluvní podmínky ze strany poskytovatele měněny, ale na změnu musí být uživatel vždy předem upozorněn. Ve smluvních podmínkách je tato informace také poskytnuta. Pro platformy společnosti Meta je stanoveno, že uživatel musí být seznámen se změnou podmínek 30 dní předem a v případě nesouhlasu může zrušit svůj účet⁷².

Konkrétně v případech sociální sítě YouTube a sociálních sítích společnosti Meta jsou uživatelé upozorněni, že sdílením příspěvku nepřicházejí o vlastnické právo k autorskému dílu⁷³ a že licence poskytnutá uživatelem je nevýhradní, bezplatná a že se vztahuje pro užití, jehož teritoriální vymezení je stanoveno pro celý svět. Poskytovatelé sociálních sítí jsou oprávněni poskytovat podlicenci, tedy poskytnout svolení užít příspěvku třetí straně, a to aniž

⁶⁹ PRCHAL, Petr. *Limity autorskoprávní ochrany*. Praha: Leges, 2016, s. 125.

⁷⁰ Podmínky používání služeb společnosti Meta, bod 3.3 [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Tamtéž, bod 4.1.

⁷³ Tamtéž, bod 3.3.

by uživatel, který jej na sociální síť nahrál, byl vyrozuměn⁷⁴. V tomto případě se zdá být vhodné uvažovat alespoň o povinnosti vyrozumět uživatele o tom, že je podlicence poskytovatelem sociální sítě udělována. Součástí oprávnění je i užití obsahu pro účely provozu, propagace a zlepšování služeb⁷⁵. Společnost Meta ve smluvních podmínkách poskytuje výčet užití licence pro „*hostování, používání, distribuci, úpravu, spouštění, kopírování, veřejné předvádění nebo vystavování, překlad a vytváření odvozených děl obsahu uživatele*.“⁷⁶

To, jak mohou nakládat poskytovatelé sociálních sítí s uživatelským obsahem chráněným autorským právem, je ve smluvních podmínkách řečeno obecnými pojmy, které uživateli nepřiblíží, jak konkrétně je poskytovatel oprávněn s obsahem jeho příspěvků nakládat.

3.3 Volné užití díla a zákonné licence

Užití díla mimosmluvně se děje zejména na základě zákonné licence, nebo se jedná o volné užití díla. V těchto případech není třeba, aby autor dával souhlas k jeho užití nebo aby o takovém užití vůbec věděl. Musí se ale jednat o dílo již zveřejněné a nesmí dojít k překročení zákonem vymezených pravidel. Pro určení, zda se jedná o právem dovolené užití zákonné licence nebo volné užití díla, má sloužit tzv. třístupňový test, který je upraven v § 29, odst. 1 autorského zákona a říká: „*Výjimky z omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených zákonem a pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora*.“ Tato úprava vychází z dalších právních předpisů. Zakotvuje ji Bernská úmluva⁷⁷ v čl. 9 a informační směrnice⁷⁸ v čl. 5, odst. 5. Pro uplatnění výjimky musí být v konkrétním případě naplněny formální a materiální podmínky.⁷⁹ Formální podmínkou je splnění podmínek některé zákonné skutkové podstaty. Materiálními podmínkami jsou užití díla

⁷⁴ BOSHER, Hayleigh. *Ten things you should know about Instagram's terms of use* [online]. theconversation.com, 12. září 2018 [cit. 15. března 2022]. Dostupné z: <https://theconversation.com/ten-things-you-should-know-about-instagram-terms-of-use-102800>.

⁷⁵ Podmínky poskytování služeb YouTube [online]. YouTube.com, 5. ledna 2022 [cit. 15. března 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/static?gl=CZ&template=terms>.

⁷⁶ Podmínky používání služeb společnosti Meta, bod 3.3 [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 15. března 2022]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>.

⁷⁷ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (Vyhláška ministra zahraničních věcí ČR č. 133/1980 Sb.).

⁷⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

⁷⁹ HOLCOVÁ, Irena a kol. *Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů)*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 296–298.

běžným způsobem a přiměřenost dotčení zájmů autora. Jak bylo výše zmíněno, zákon upravuje způsoby, kdy je možné užít autorské dílo bez souhlasu autora. V rámci sociálních sítí je jednou z výjimek, která může být uplatněna, užití díla pro osobní potřebu. V tomto případě nesmí být účelem dosažení zisku nebo jiného prospěchu. Výjimka je upravena v § 30 autorského zákona, vztahuje se na užití pouze fyzickými osobami. Uživatel si může stáhnout obrázek ze sociální sítě do svého počítače, obrázek si například nastavit jako tapetu své plochy a nedojde k porušení autorského práva. Kdyby ovšem tento obrázek znovu zveřejnil na nějaké webové stránce, nebylo by možné podřadit tuto situaci pod výjimku užití bez souhlasu autora.

Dalšími výjimkami, se kterými se můžeme setkat na sociálních sítích, jsou například citace (§ 31 autorského zákona), zpravodajská licence (§ 34 autorského zákona) a licence pro karikaturu a parodii (§ 38g autorského zákona). Karikatura a parodie jsou oblíbeným formátem na sociální sítí, zejména ve formě tzv. *memů*, kdy je původní obrázek upraven, doplněn o nějaký efekt či popisek za účelem pobavení uživatele.

4 Odpovědnost za zásah do autorského práva

Z výše uvedeného vyplývá, že velké množství obsahu na sociálních sítích je právě obsah chráněný autorským právem. Uživatelé mohou nahrávat díla, jejichž autory jsou oni sami, dále mohou nahrávat díla, ke kterým jim svědčí oprávnění s dílem takto nakládat, případně mohou sdílet autorské dílo, na které se vztahuje některá z výjimek uvedených v předešlé kapitole. Poskytovatelé sociálních sítí se v rámci smluvních podmínek snaží uživatele navést, jak mají sami hodnotit, zda obsah, který sdílejí, nezasahuje do autorského práva někoho jiného. Poskytují také technické prostředky vyvinuté k tomu, aby umožnili sdílet obsah jiného uživatele, aniž by bylo do jeho práva zasaženo. U Facebooku tomu tak je formou sdílení příspěvku, kdy je sdílen celý příspěvek včetně jeho původního autora s možností „prokliknutí se“ právě k původnímu příspěvku. Instagram sdílení příspěvků jiných uživatelů umožňuje jen v rámci *stories*. Uživatel může sdílet buď příběh jiného uživatele (podmínkou je ale, že na něm musí být označen), nebo může sdílet příspěvek z *feedu* jiného uživatele (zde je to možno již bez označení). Podstatná je opět možnost dostat se jednoduše k příspěvku původního autora. Sociální síť YouTube zase umožňuje sdílení jen na jiných sociálních sítích prostřednictvím hypertextového odkazu, který obsahuje často také náhled sdíleného videa. I přes všechna tato opatření dochází ke sdílení obsahu uživateli bez patřičného oprávnění, jsou tak porušována autorská práva a je třeba určit, kdo je za takové porušení odpovědný. Nabízí se odpovědnost jednotlivých uživatelů nebo odpovědnost poskytovatelů sociální sítě.

4.1 Odpovědnost uživatele za protiprávní jednání

Pokud uživatel zasáhne do autorského práva jiné osoby, je za toto své jednání plně odpovědný. Neexistují předpisy, které by konkrétně upravovaly ochranu autorského práva na internetu nebo v prostředí sociálních sítí, proto je třeba vycházet z obecnější právní úpravy. Autorský zákon v § 40 zakotvuje ochranu pro „*autora, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah*“. Zákon obsahuje demonstrativní výčet nároků, kterých se autor může domáhat. Autor může požadovat určení autorského práva, odstranění příspěvku, který byl na sociální síti zveřejněn, a také náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení, které se bude řídit úpravou občanského zákoníku, konkrétně úpravou části čtvrté pro závazky z deliktů dle hlavy III. a bezdůvodné obohacení dle hlavy IV.

Uživatel, který zasáhne do autorského práva, si nemusí být vědom svého protiprávního jednání, a přesto je za něj odpovědný. Jedná se o objektivní odpovědnost, kdy není třeba zkoumat zavinění, tedy vnitřní psychický stav k následku jednání škůdce.

Jiná situace je u nároku na náhradu škody, kde se již vyžaduje prokázání zaviněného jednání škůdce, jak vyplývá z § 2910 občanského zákoníku, v případě porušení zákona. Vyžaduje-li se zavinění ve formě nedbalosti, není třeba prokazovat úmysl. Ovšem v případě sociálních sítí se nejedná pouze o porušení zákona, ale také o porušení smluvní povinnosti, k jejímuž dodržování se uživatel zavazuje při zakládání účtu na sociálních sítích. Protože při porušení smluvní povinnosti se jedná o závažnější jednání škůdce z důvodu bližšího vztahu mezi stranami smlouvy, opět není třeba prokazovat zavinění. Autor má právo na náhradu skutečné škody včetně ušlého zisku, který se vypočítá dle odměny, která by autorovi náležela jako odměna z licenční smlouvy.

Samozřejmě, uživatel nemusí jednat protiprávně jen dle norem soukromého práva, ale také dle práva veřejného. Může se jednat o přestupek dle autorského zákona (§ 105a a § 105b), nebo dokonce o trestný čin dle § 270 trestního zákoníku⁸⁰.

Pokud je zasaženo do autorského práva, nalezne oprávněný subjekt oporu v právních předpisech pro uplatnění svých práv u soudu. Problematické ale může být nalezení osoby, která je za zásah odpovědná. Běžně mohou uživatelé na sociálních sítích vystupovat pod různými přezdívkami nebo si vymyslet veškeré informace, které jsou potřebné k založení účtu. Vznikne tak profil osoby bez reálně existujícího základu. Takto vykonstruované účty mohou být dokonce zakládány přímo za účelem porušování autorského práva, a to i opakovaně v případě, že je účet smazán provozovateli sociální sítě z důvodu porušování zásad komunity. V jiných případech uživatelé mohou volit také užití nepravdivých údajů, protože se obávají, že by mohlo být zneužito jejich osobních údajů.

Už ze samotných základů soukromého práva a principu poctivosti vyplývá, že by subjekty měly v právním styku vystupovat poctivě a i poskytovatelé sociálních sítí požadují po svých uživateli, aby uváděli při zakládání profilu pravdivé údaje, na základě kterých mohou být identifikováni, a dále aby si zakládali pod svým jménem pouze jeden profil. Tato povinnost ale není nijak kontrolována ani sankcionována, zároveň by nebylo ani fakticky možné dodržování ohlídat u každého jednotlivého uživatele.

⁸⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

4.2 Odpovědnost poskytovatelů sociálních sítí

4.2.1 Právní úprava a úprava konkrétních poskytovatelů

Kromě odpovědnosti uživatelů sociálních sítí je třeba zkoumat také odpovědnost poskytovatelů sociálních sítí. I když poskytovatelé sociálních sítí sami jejich obsah netvoří, poskytují prostor, ve kterém k zásahům do autorského práva dochází.

V českém právním řádu nalezneme úpravu v zákoně o některých službách informační společnosti, ve kterém je implementována Směrnice o elektronickém obchodu. Sociální sítě jsou službou informační společnosti, dle § 5 zákona o některých službách informační společnosti jsou poskytovatelé odpovědní za ukládání obsahu uživatele v případě, že:

„a) mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo

b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo zneprístupnění takovýchto informací.“

Dále odpovídají také, pokud vykonávají rozhodující vliv přímo nebo nepřímo na činnosti uživatele. Česká právní úprava tedy deklaruje neodpovědnost poskytovatelů sociálních sítí a pozitivně vymezuje, kdy odpovědnost nesou. Ovšem směrnice, ze které zákon vychází, je založena na opačném principu, kdy je stanovena odpovědnost poskytovatele, ale směrnice vymezuje výjimky, kde se při naplnění stanovených podmínek odpovědnosti zprošťuje. Výjimky nalezneme v čl. 14 Směrnice o elektronickém obchodu a hovoříme o tzv. *safe harbour* (bezpečném přístavu), který je vytvořen pro poskytovatele hostingových služeb jako výjimka z odpovědnosti za uživatelem ukládaný obsah. V případě, že by si poskytovatel byl vědom porušování autorského práva, byl by informován a tuto protiprávní činnost by nijak nerefletoval, odpovědnosti by se nemohl zprostit.

Právní úprava obsažená v zákoně o poskytování služeb informační společnosti je ale v zásadě nešťastná, protože kritéria odpovědnosti poskytovatelů můžeme najít v občanském zákoníku, trestním zákoníku a ve zvláštních zákonech⁸¹ a úmyslem směrnice bylo stanovit výjimky z této odpovědnosti, nikoliv naopak.

V § 6 zákona o některých službách informační společnosti je vyloučena povinnost poskytovatelů dohlížet na obsah příspěvků uživatele a jimi přenášené nebo ukládané

⁸¹ KORBEL, František. *Neodpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě* [online]. právníprostor.cz, 17. května 2018 [cit. 5. června 2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-v-digitalnim-svete>.

informace. Také nejsou povinni vyhledávat skutečnosti, které by na protiprávnost příspěvku poukazovaly. Tato úprava je ve Směrnici o elektronickém obchodu pod článkem 15. Tímto není dotčena možnost udělit povinnost dohledu ve zvláštních případech, na základě vnitrostátního práva členského státu, zejména rozhodnutím orgánu veřejné moci, vyplývá tak z recitálu 47 směrnice.

Z výše uvedeného můžeme usuzovat, že odpovědnost poskytovatelů sociálních sítí bude jen velmi omezená v případech obsahu sdíleného uživateli, který porušuje autorská práva.

Sami poskytovatelé sociálních sítí ve smluvních podmínkách zmiňují, že odpovědnost nenesou. V případě sociálních sítí Facebook a Instagram je tato úprava uvedena v obchodních podmínkách. Hovoří se zde o tom, že uživatelé souhlasí s tím, že poskytovatel sociální sítě neodpovídá za nároky, které má uživatel vůči třetím osobám vyplývající z obsahu a dat třetích stran.⁸² Sociální síť YouTube zase upozorňuje uživatele, že jsou plně odpovědní za obsah a že nesmějí ve svém obsahu použít duševní vlastnictví třetí strany.⁸³ Dále si poskytovatel vyhrazuje možnost odstranění obsahu, pokud má důvod se domnívat, že obsah porušuje podmínky.⁸⁴

Prostředkem ochrany autorského práva a zároveň sankcí za porušení je možnost odstranění příspěvku, který autorská práva porušuje, případně zablokování či pozastavení přístupu k celému účtu, pokud jeho uživatel autorské právo poruší opakovaně.⁸⁵ Zásahem do autorského práva uživatel neporušuje jen zákon, ale zároveň i smlouvu, kterou uzavřel s poskytovatelem sociální sítě při zakládání svého účtu. Poskytovatelé sociálních sítí varují své uživatele, že nesmějí porušovat práva duševního vlastnictví, kam spadá i autorské právo.⁸⁶ Poskytují také náповědu pro uživatele, jak si mohou sami vyhodnotit, zda do autorského práva nahraným obsahem zasahují. Základním pravidlem je nenahrávat obsah, který uživatelé sami nevytvořili.

⁸² Podmínky používání služeb společnosti Meta, bod 4.3 [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 6. června 2022]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>.

⁸³ Podmínky poskytování služeb YouTube [online]. YouTube.com, 5. ledna 2022 [cit. 6. června 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/static?gl=CZ&template=terms>.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Podmínky používání služeb společnosti Meta, bod 4.2 [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 6. června 2022]. Dostupné na: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>.

⁸⁶ Podmínky poskytování služeb YouTube [online]. YouTube.com, 5. ledna 2022 [cit. 6. června 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/static?gl=CZ&template=terms>.

4.2.2 Notice & Take down

Jedná se o proceduru zavedenou v Evropské unii Směrnicí o elektronickém obchodu a v americkém právu Digital Millenium Copyright Act, zkráceně DMCA. DMCA je americký autorskoprávní předpis, který aktualizoval autorské právo s ohledem na technický pokrok a kterým byl novelizován americký autorský zákon US Copyright Act 1976. Tuto americkou právní úpravu nelze v otázkách sociálních sítí opomíjet, neboť největší sociální sítě mají sídla právě ve Spojených státech amerických. Tato právní úprava tak může prostřednictvím sociálních sítí dopadat i na uživatele mimo Spojené státy americké.

Notice & Take down procedura spočívá v tom, že poskytovatelé služeb informační společnosti nejsou povinni kontrolovat obsah nahraný uživateli na jejich síť, ale v případě, že je jim oznámeno porušení práva, je třeba škodlivý obsah smazat. Jedná se o prostředek ochrany pro nositele autorských práv, který vyžaduje, aby byl oprávněný aktivní a sám se ochrany domáhal, protože není možné, aby poskytovatel služeb reagoval, aniž by dostal podnět.

Jak je uvedeno výše, existuje právní úprava procedury pro Evropskou unii a pro Spojené státy americké. Tyto dvě úpravy se od sebe ale výrazně liší. Zatímco právní úprava pro Evropskou unii je celkem otevřená a konkretizace právní úpravy byla přenechána jednotlivým členským státům, právní úprava DMCA je mnohem konkrétnější a přesnější.⁸⁷

Směrnice o elektronickém obchodu umožňuje různé způsoby vyrozumění poskytovatele, nejčastěji je to doručením oznámení, které ale nemusí být učiněno osobou, do jejíhož práva je zasaženo. Není ani určeno, jak má takové oznámení vypadat. Obsahovat musí označení, v čem protiprávnost spočívá, a zdůvodnění. V praxi si ovšem poskytovatelé usnadňují práci a obsah odstraňují i bez náležitého odůvodnění.⁸⁸ To může mít za následek omezování práv zase z druhé strany, tedy ohrožení práva na svobodu slova.

DMCA stanovuje přesnější úpravu, aby nedocházelo k příliš častému užívání notifikace. V oznámení je třeba označit nositele práv, dílo, ke kterému je právo uplatňováno, a dílo, které autorské právo porušuje. Je potřeba také prohlášení oznamovatele o tom, že jedná v dobré víře a informace jím uvedené jsou pravdivé.⁸⁹ Sociální sítě YouTube, Facebook i Instagram mají sídla ve Spojených státech amerických, proto ve svých systémech mají zavedenou právě proceduru obsaženou v DMCA.

⁸⁷ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 131.

⁸⁸ Tamtéž, s. 133.

⁸⁹ Digital Millenium Copyright Act ze dne 28. října 1998, Public Law 105-304, 112 Stat. 2880, § 512 (c) (3).

Sociální síť Facebook má pro své uživatele připravený formulář⁹⁰, který mohou využít, když dojde k zásahu do jejich autorského práva. Aby se někdo zabýval tímto oznámením, je nutné, aby jej podal ten, jemuž autorské právo svědčí, nebo osoba, která je oprávněna podat ji za nositele práv. Oznamovatel musí označit příspěvek, kterým došlo k porušení jeho práv, a také dílo, které je hodno ochrany před tímto zásahem. Na závěr musí oznamovatel potvrdit, že je v dobré víře, že informace obsažené v oznámení jsou pravdivé a že je oprávněn toto oznámení podat. Poté toto oznámení podléhá zkoumání a v případě, že je ze strany poskytovatele shledáno porušení autorského práva, dojde k odstranění příspěvku a uživatel je poučen, proč k tomu došlo. Pokud se jednalo o neoprávněné odstranění, ke kterému došlo na základě DMCA, může uživatel podat odvolání⁹¹ rovněž dle DMCA. Uživatel také obdrží pokyny, jak má v této situaci postupovat. Podobný systém funguje i u sociálních sítí Instagram a YouTube.

Mimo proceduru *Notice & Take down* sociální sítě společnosti Meta ve smluvních podmínkách vyzývají uživatele, aby nahlašovali škodlivý obsah a chování, tedy i zásah do autorského práva, pro podporu komunity.⁹² V tomto případě mohou využít nahlášení všichni, i když autorské právo nenáleží právě jim. Na základě tohoto neformálního nahlášení může být obsah rovněž odstraněn. Podobnou výzvu obsahují také pokyny pro komunitu YouTube.

4.2.3 Systémy pro ochranu autorského práva

Někteří poskytovatelé sociálních sítí z vlastní iniciativy využívají technických prostředků pro kontrolu uživateli sdíleného obsahu. Typickým příkladem je sociální síť YouTube a její systém *Content ID*⁹³, který umožňuje porovnávat videa na YouTube s videi z databáze tohoto systému. V databázi se nacházejí soubory uživatelů, kteří jsou nositeli autorského práva a poskytli zde tyto soubory k porovnání a zjišťování případné shody. Pokud je shoda zjištěna, je možné jen sledovat, jak si video počíná, je možné jej zablokovat nebo si nárokovat odměnu získanou z reklamní pauzy přehrávající se při spuštění videa. Rozhodují

⁹⁰ Formulář je dostupný v Centru nápovědy Facebooku, Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/help/contact/1758255661104383>.

⁹¹ Centrum nápovědy Facebooku [online]. facebook.com [cit. 9. června 2022]. Dostupné z: https://cs-cz.facebook.com/help/1020633957973118?helpref=about_content.

⁹² Podmínky používání služeb společností Meta, bod 3.2 [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 6. června 2022]. Dostupné na: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>.

⁹³ Pravidla a zásady YouTube, Autorská práva [online]. YouTube.com [cit. 6. června 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/howyoutubeworks/policies/copyright/#making-claims>.

o tom vlastníci autorských práv. Uživatelé, kteří porušují autorské právo, mohou sami obsah odstranit, vystříhnout nárokovaný segment videa či nahradit nebo ztlumit skladbu.⁹⁴

Sociální síť Facebook zase využívá nástroj *Rights Manager*, ten umožňuje nositelům autorských práv kontrolovat videozáznamy a živé videostreamy, zda neporušují autorská práva. Video uživatele je porovnáváno s veškerým obsahem na sociální síti Facebook. V případě nalezení shody je možné využít různé akce.⁹⁵ Jako u každého jiného příspěvku je možné jeho nahlášení, dále také blokování (video může přehrát jen ten, kdo jej nahrál, případně správce stránky), použití atribuce (využití banneru, který odkazuje na obsah vlastníka práv), nárokování z výdělku reklamy (právo na peníze, které video z reklamy vydělalo).

Oba tyto systémy tedy fungují na principu poskytnutí vzorku a porovnání s ostatním nahraným obsahem. Děje se tak z iniciativy vlastníka autorských práv a neděje se tak automaticky u každého videa nahraného na některou ze sociálních sítí. Shody jsou vyhodnocovány pomocí počítačových programů, a i když se jedná o propracované systémy, nejsou schopny dostatečně odlišit výjimky, kdy je možné užít autorské dílo bez souhlasu vlastníka, a tak jsou vyhodnocována jako shodná i videa, která v konečném důsledku do autorského práva nezasahují.

4.2.4 Související judikatura

Odpovědností poskytovatelů služeb informační společnosti se ve své rozhodovací praxi zabýval Soudní dvůr Evropské unie. Případ *Google vs. Louis Vuitton*⁹⁶ je jedním z těchto případů, zde společnost s luxusním zbožím byla dotčena, když při vyhledávání její značky Google vyhledávač zobrazoval výsledky vyhledávání nejen originálního, ale i padělaného zboží. Otázkou bylo, zda Google nese odpovědnost, nebo zda mu svědčí ochrana dle *safe harbour*. SDEU rozhodl o neodpovědnosti Googlu. Důvodem bylo zachování neutrality (tzv. technická neutralita) Googlu, který nijak sám nefiltroval a neovlivňoval, jaké výsledky vyhledávání se budou uživatelům zobrazovat, funguje totiž na základě algoritmů.

K opačnému rozhodnutí dospěl SDEU v případě *Stichting Brein vs. Ziggo*.⁹⁷ Zde byl server *The Pirate Bay* shledán odpovědným. Na serveru docházelo ke zřízení nelegálně

⁹⁴ Centrum nápovědy YouTube [online]. google.com [cit. 9. června 2022]. Dostupné z: <https://support.google.com/youtube/answer/6013276>.

⁹⁵ Centrum nápovědy Facebooku [online]. facebook.com [cit. 9. června 2022]. Dostupné z: https://cs-cz.facebook.com/help/1020633957973118/?helpref=hc_fnav.

⁹⁶ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 23. března 2010, *Google France a Google*, spojené věci C-236/08 až C-238/08 (Sb. soudních rozhodnutí 2010 I-02417).

⁹⁷ Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 14. června 2017, *Stichting*, C-610/15 (v el. sb. rozh.).

nabízené hudby a filmů. Došlo k vybočení z mezí *safe harbour*, a to zejména pro aktivní jednání serveru a upuštění od neutrality.

Dalším zajímavým rozsudkem je *L'Oréal vs. eBay*.⁹⁸ Společnost eBay je poskytovatelem on-line tržiště, kde uživatelé prodávají zboží prostřednictvím inzerátů. Na této on-line tržnici je možné mimo jiné zakoupit také padělané produkty společnosti L'Oréal, které se nelíbilo právě to, že při zadávání jejich značky do vyhledavače Google byl vyhledán právě odkaz na webovou stránku eBay, kde byly nabízeny padělané produkty. Společnost eBay byla shledána odpovědnou z důvodu porušení neutrality, neboť nákupem služby AdWords byly upřednostňovány výsledky vyhledávání, a tím byl aktivně pozměňován vyhledávaný a zobrazovaný uživatelský obsah.

Americké soudy řešily zásah do autorského práva v případě *Viacom vs. YouTube*.⁹⁹ Viacom žaloval YouTube za to, že umožňoval uživatelům nahrávat obsah, ke kterému svědčí autorské právo právě společnosti Viacom, a že tento obsah byl dále uživateli přehráván. YouTube nijak nezasahoval do uživateli nahrávaného obsahu, nijak jej nefiltroval ani nekontroloval. Odvolací soud odmítl, že by YouTube měl být odpovědný jen za to, že existuje obecné povědomí o tom, že nahraný obsah porušuje autorské právo, aniž by bylo konkrétně definováno, kterých videí se porušení týká.

K podobnému výsledku dospěl SDEU ve spojených věcech *Youtube a Cyando*.¹⁰⁰ Bylo rozhodnuto, že poskytovatelé platformy neodpovídají za porušení autorského práva, pouze pokud existuje obecné povědomí o porušování, aniž by se jednalo o případ identifikovaného konkrétního příspěvku, a dále také, že poskytovatel není odpovědný, pokud sám aktivně nezasahuje a netřídí nahrávaný obsah. Nad to SDEU v tomto případě upřesnil podmínky pro vydání soudního příkazu proti zprostředkovatelům (tedy poskytovatelům služeb informační společnosti, kteří poskytují uživatelům prostor pro sdílení obsahu) dle vnitrostátního práva. Nositelé autorského práva mohou požadovat vydání soudního příkazu až poté, co byl poskytovatel seznámen s tím, že dochází k porušování autorského práva, a provozovatel neprodleně nezasáhl odstraněním nebo zablokováním tohoto obsahu. To neplatí v případě, kdy by nositeli autorského práva vznikla nepřiměřená újma.

⁹⁸ Rozsudek SDEU ze dne 12. července 2011, *L'Oréal a další*, C-324/09 (Sb. soudních rozhodnutí 2011 I-06011).

⁹⁹ Rozhodnutí Odvolacího soudu Spojených států amerických pro druhý obvod (United States Court of Appeals for the Second Circuit) ze dne 5. dubna 2012, *Viacom Intern., Inc. v. YouTube, Inc.*, 676 F.3d 19.

¹⁰⁰ Rozsudek SDEU ze dne 22. června 2021, *YouTube a Cyando*, Spojené věci C-682/18 a C-683/18.

Další případ řešený před americkými soudy je *Ventura Content, Ltd. vs. Motherless*.¹⁰¹ Pan Lange, provozovatel internetové stránky *Motherless*, jejímž obsahem jsou převážně pornografické obrázky a videoklipy, byl žalován za porušení autorského práva společností *Ventura*. Obsah je na stránku *Motherless* nahráván převážně uživateli, kteří jsou varováni, že nesmějí nahrávat obsah porušující autorská práva či jiný nelegální obsah, jako dětskou pornografii, sodomii a podobně. Veškerý nahraný obsah, než je zobrazen na webu, podléhá kontrole ze strany pana Langa či nezávislého dodavatele. Při zjištění škodlivého obsahu je takový obsah smazán. Společnost *Ventura* objevila na stránce obsah, který spadl pod její autorské právo, a tvrdila, že ochrana *safe harbour* se nemůže na tento případ vztahovat, protože veškerý obsah je před zobrazením překontrolován. Nicméně soud s tímto nesouhlasil a potvrdil, že i na tento případ se bude vztahovat ochrana *safe harbour*, přestože bylo do nahrávaného obsahu aktivně zasahováno ze strany poskytovatele služby. Při kontrole nemohlo být zřejmé, že by video mohlo porušovat autorské právo, když je zhlédnuto vždy jen několik sekund. Navíc také při obrovském množství nahrávaných videí si nikdo nemůže myslet, že by ani jedno z nich nebylo nijak škodlivé. Pan Lange také škodlivý obsah okamžitě po obdržení URL adres odstranil ještě dříve, než bylo v této věci rozhodnuto, což také svědčilo v jeho prospěch.

Z těchto rozhodnutí vyplývá, že to, zda se na poskytovatele služeb informační společnosti bude vztahovat ochrana *safe harbour*, vychází zejména z toho, zda se poskytovatel podílel na vzniku protiprávní situace nebo ji svým aktivním jednáním nějak podpořil. Pokud poskytovatelé byli pasivní, neutrální, tak se na ně *safe harbour* vztahovat bude. Zároveň automatické filtrování nebo vyhledávání obsahu vždy neznamena, že poskytovatel aktivně jedná.¹⁰²

Legislativa týkající se odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v současnosti prochází změnou, která má odpovědnost poskytovatelů rozšiřovat. Změna je zaváděna směrnicí o autorském právu a tato problematika bude podrobněji rozebrána v následující kapitole.

¹⁰¹ Rozhodnutí Odvolacího soudu Spojených států amerických pro devátý obvod (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit) ze dne 14. března 2018, *Ventura Content, Ltd. v. Motherless, Inc.*, 885 F.3d 597.

¹⁰² MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu *safe harbour*. Bulletin advokacie [online databáze], 2017, č. 1-2 [cit. 10. června 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

5 Změny týkající se autorského práva v souvislosti s přijetím DSM směrnice

V této části práce budou rozebrány změny právní úpravy autorského práva, které vyvstávají z důvodu přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu. Konkrétně budou zmíněny články, které ovlivňují fungování a užívání sociálních sítí, a jejich aplikace je předmětem diskuse.

5.1 Obecně o DSM směrnici

V roce 2019 vstoupila v platnost směrnice DSM. Na základě této směrnice by mělo dojít k harmonizaci právní úpravy ve členských státech EU. Konkrétně v České republice se tato změna týká autorského zákona. Směrnice reaguje na vývoj moderních technologií a zavádí nová pravidla pro sdílení obsahu v on-line prostředí, jehož součástí jsou i sociální sítě. Slibuje také vyšší ochranu pro nositele práv při užívání děl. Přijetí směrnice vyvolalo vlnu ohlasů a stala se kontroverzním tématem.

Lhůta pro zapracování změn dle článku 29 této směrnice uplynula 7. června 2021. Zatím ale změny zapracovány nebyly ani u nás, ani v mnoha dalších členských státech EU. Důvodem je především množství nejasných pojmů, jejichž přesný výklad směrnice ponechává na právní úpravě jednotlivých států. Toto může být považováno za rozpor s cílem směrnice, kterým je jednotný digitální trh v EU.¹⁰³

Aby mohlo dojít k transpozici¹⁰⁴ a implementaci¹⁰⁵ směrnice, je vhodné seznámit se s celým legislativním procesem jejího přijetí, zákonodárce tak může lépe přenést do vnitrostátní právní úpravy zamýšlený smysl a účel ustanovení. Důvodem je velké množství změn a úprav od předložení prvního návrhu směrnice v roce 2016 až do jejího přijetí. Návrh byl předložen Evropskou komisí a následně odmítnut Evropským parlamentem a Radou Evropské unie.¹⁰⁶ Parlament a Rada vytvořili vlastní návrh směrnice. Návrhy byly společně projednávány Komisí, Parlamentem a Radou, této spolupráci mezi orgány Evropské unie

¹⁰³ DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)* [online]. Epravo.cz, 19. října 2021 [cit. 22. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

¹⁰⁴ Formální promítnutí obsahu směrnice do vnitrostátního práva.

¹⁰⁵ Vytvoření podmínek pro skutečné materiální naplnění.

¹⁰⁶ DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)* [online]. Epravo.cz, 19. října 2021 [cit. 22. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

se říká tzv. *trialog*.¹⁰⁷ Z toho vyplývá, že na problematiku nebyl jednotný názor a bylo zapotřebí najít kompromisy, což ovšem vedlo k vágnosti textu směrnice, nejasnosti způsobu dosažení a praktického provedení stanovených cílů.¹⁰⁸

5.2 Čl. 15 Ochrana tiskových publikací v souvislosti s užitím online

Jednu z novinek, kterou směrnice DSM přináší, nalezneme v jejím článku 15, často se o něm hovoří jako o ustanovení, které zavádí tzv. *daň z odkazu*. Týká se ochrany tiskových publikací a tento pojem vymezuje DSM směrnice v bodě 56. Jedná se o vydavatele periodických a zpravodajských publikací jak obecných, tak i tematicky zaměřených. Akademické a vědecké publikace pod pojem nespádají.

S rozvojem moderních technologií došlo ke snížení potřeby lidí pořizovat si tiskoviny a načerpávat informace pomocí tradičních médií, což vedlo k poklesu příjmů¹⁰⁹ v této oblasti. Informace dnes velká část populace čerpá právě z digitálního obsahu dostupného on-line. Vydavatelé tiskových publikací se přizpůsobili a díla, která vytvoří, sdílí s veřejností na svých webech. Prohlédnout si obsah webových stránek vydavatelů je možné často zdarma, ale část žurnalistických webů má již dnes exkluzivní či prémiový obsah jen pro ty, kteří za něj zaplatí. Neznamená to, že by weby byly založeny jen na placeném obsahu, placená je jen určitá část, buď celé články, nebo jejich rozšířené verze. Získat přístup k exkluzivnímu obsahu je možné různými způsoby podle toho, jak si jej vydavatel zvolí. Čtenáři si například mohou koupit jen konkrétní vydání novin či časopisu, jen konkrétní článek nebo mohou být předplatiteli obsahu na určitou vymezenou dobu.

Obsah, který vydavatelé periodických tiskových publikací zveřejňují na svých webech, je dále zpřístupňován a rozmnožován¹¹⁰ pomocí dalších on-line služeb, hovoříme o poskytovatelích služeb informační společnosti. Můžeme říci, že povinnosti zakotvené v článku 15 směrnice DSM se budou vztahovat na velmi širokou skupinu poskytovatelů, tj. na každého, kdo poskytuje službu informační společnosti. Mohou jimi být například také sami vydavatelé, kteří na svých webech v rámci článků používají krátké výňatky z děl

¹⁰⁷ ADAMOVI, Zuzana. Autorské právo v EÚ z hradiska návrhu smernice o autorskom práve. In: BEDNÁRIK, Richard, ČERNÝ, Michal, HAZUCHA, Branislav, KOUKAL, Pavel, PRCHAL, Petr, NOVOTNÁ, Marianna (eds.). *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*. Bratislava: Trnavska univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2019, s. 116.

¹⁰⁸ DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)* [online]. Epravo.cz, 19. října 2021 [cit. 22. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ KŮTA, Petr, DAVID, Ivan. *Novela autorského zákona 2021 – shrnutí aktuálního stavu a obsahu připravované novely* [online]. kvms.cz [cit. 2. února 2022]. Dostupné z: <https://www.kvms.cz/newsroom/reklama/novela-autorskeho-zakona-2021-shrnuti-aktualniho-stavu-a-obsahu-pripravovane-novely>.

náležících jiným autorům.¹¹¹ Není konkrétně určeno, kterých poskytovatelů se právní úprava dotkne. Určitě se bude vztahovat na tzv. agregátory zpráv a sociální sítě.¹¹² Díky těmto platformám jsou články z jednotlivých serverů shlukovány na jednom místě. Pro uživatele je tak snazší a pohodlnější dostat se k informacím, které hledá, a nemusí procházet jednotlivé weby vydavatelů. Pokud se jedná o agregátory zpráv (např. Google News), je pro ně typické, že je možné vyhledávat články podle témat, kterými se zabývají. Na sociálních sítích se zase jednotlivým uživatelům generuje obsah jejich hlavní stránky podle toho, jakých témat se nejčastěji týkají odkazy, na které klikají.

Výše zmínění poskytovatelé služeb informační společnosti, agregátoři a sociální sítě sdílejí na svých platformách díla vydavatelů pomocí oken obsahujících internetový odkaz na web vydavatele, ale často také titulek článku, jeho úryvek nebo náhled obrázku. K tomu připojí svou reklamu, na které vydělávají. S tímto vydavatelé nesouhlasí, neboť jim to nepřináší žádný profit. Největší giganti, jako jsou společnosti Google a Meta, v průběhu let ovládli digitální reklamní trh¹¹³ a výtěžky z reklam tvoří velkou část příjmů těchto společností. Proto bylo třeba vytvořit právní úpravu, která to změní a poskytne vydavatelům možnost vytvořit nové podnikatelské prostředí,¹¹⁴ v němž jim bude náležet odměna ze strany poskytovatelů za užití děl. Poskytovatelé získají právo sdílet obsah vydavatelů na základě licenční smlouvy. Licenční smlouva by měla také obsahovat určitou sumu a způsob odměňování za užití děl.¹¹⁵ Nositelů práv, kteří budou muset s poskytovateli uzavírat smlouvy, je velké množství, proto se nabízí možnost, aby byly smlouvy uzavírány v rámci kolektivní správy¹¹⁶, kdy by bylo více nositelů autorských práv zastupováno jedním

¹¹¹ ADAMOVÁ, Zuzana. Autorské právo v EÚ z hradiska návrhu smernice o autorskom práve. In: BEDNÁRIK, Richard, ČERNÝ, Michal, HAZUCHA, Branislav, KOUKAL, Pavel, PRCHAL, Petr, NOVOTNÁ, Marianna (eds.). *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*. Bratislava: Trnavska univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2019, s. 137.

¹¹² DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)* [online]. Epravo.cz, 19. října 2021 [cit. 22. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

¹¹³ VOJÁČEK, Lukáš. *ANALÝZA: Google a Facebook čeká střetnutí s evropskými vydavateli* [online]. e15.cz, 8. března 2021 [cit. 5. února 2022]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/analiza-google-a-facebook-ceka-stretnuti-s-evropskymi-vydavateli-1378445>.

¹¹⁴ FERRI, Federico. *The dark side(s) of the EU Directive on copyright and related rights in the Digital Single Market* [online]. link.springer.com, 16. listopadu 2020 [cit. 5. února 2022]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12689-020-00089-5>.

¹¹⁵ VOJÁČEK, Lukáš. *ANALÝZA: Google a Facebook čeká střetnutí s evropskými vydavateli* [online]. e15.cz, 8. března 2021 [cit. 5. února 2022]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/analiza-google-a-facebook-ceka-stretnuti-s-evropskymi-vydavateli-1378445>.

¹¹⁶ JIŘÍ, Srstka. Několik poznámek ke směrnicím EU z oblasti autorského práva obecně se zvláštním přihlédnutím ke Směrnici EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu. *Duševné vlastníctvo*, 2021, roč. 25, č. 1, s. 51–55.

subjektem. Režim nepovinného rozšíření kolektivní správy navrhuje také Ministerstvo kultury v rámci implementace tohoto článku do autorského zákona.¹¹⁷

Vydavatelé jsou subjekty, jejichž prostřednictvím jsou díla šířena mezi veřejnost, ale nejsou autory jednotlivých článků, těmi jsou konkrétní fyzické osoby. DSM směrnice vydavatelům přiznává právo a staví je formálně do role nositelů práv.¹¹⁸ Nicméně to neznámá, že by autoři ztráceli svá práva pro užití díla a že nemají také nárok na podíl ze zisku,¹¹⁹ který vydavatelé mají obdržet od poskytovatelů služeb.

Při zavádění těchto nových pravidel bylo také zapotřebí stanovit období, jak dlouho mají vydavatelé právo požadovat odměnu. Toto období bylo stanoveno na 2 roky, které začnou běžet vždy od 1. ledna roku, který následuje po roce, ve kterém byla konkrétní publikace zveřejněna.¹²⁰

Pro užití a sdílení článku jsou ve směrnici stanoveny i výjimky. Jedná se zejména o výjimku udělenou uživatelům pro soukromá sdílení a sdílení za nekomerčním účelem.¹²¹

Další výjimkou jsou hypertextové odkazy,¹²² které umožňují uživatelům se při kliknutí dostat se na konkrétní server, který článek publikoval. Tak uživatel snadno získá možnost přečíst si obsah celého článku, který jej zaujal například na sociální síti díky svému titulk, náhledu obrázku nebo krátkému výňatku, který mohou poskytovatelé služeb informační společnosti u svých služeb použít. Takové použití je poněkud komplikované. Směrnice definuje rozsah toho, co může být užito, aniž je třeba souhlasu, jen velmi obecnými a nekonkrétními slovy jako „jednotlivá slova a velmi krátké úryvky“. Konkretizaci poté nechává na členských státech a zákonodárcích, v jakém rozsahu budou výše zmíněné výjimky dovolovat a zda se výjimka bude vztahovat například i na obrázky nebo ukázky videa, o kterých se směrnice v souvislosti s velmi krátkými úryvky nezmiňuje. Pokud se jedná o textové výňatky, ohled by měl být brán na to, zda se jedná o výsledek tvůrčí činnosti, nebo jen o individuální slova.¹²³ Jedním z vodítek pro rozsah by mohl být rozsudek v judikatuře

¹¹⁷ Důvodová zpráva k návrhu autorského zákona, s. 60.

¹¹⁸ DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)* [online]. Epravo.cz, 19. října 2021 [cit. 22. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

¹¹⁹ DSM směrnice, čl. 15, bod 5.

¹²⁰ DSM směrnice, čl. 15, bod 4.

¹²¹ DSM směrnice, čl. 15, bod 1.

¹²² Tamtéž.

¹²³ ADAMOVÁ, Zuzana. Autorské právo v EÚ z hradiska návrhu směrnice o autorském práve. In: BEDNÁRIK, Richard, ČERNÝ, Michal, HAZUCHA, Branislav, KOUKAL, Pavel, PRCHAL, Petr, NOVOTNÁ, Marianna (eds.). *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*. Bratislava: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2019, s. 134.

SDEU, kde v rámci předběžných otázek senát vyhodnotil, že k použití části textu obsahujícího jedenáct slov se už vyžaduje souhlas.¹²⁴

Francie byla jednou ze zemí, která mezi prvními zavedla povinnost pro poskytovatele z článku 15. Nejrychleji na to reagovala společnost Google, která pojala směrnici po svém, a místo toho, aby s vydavateli uzavřela smlouvu, využila svého postavení a deníkům dala na výběr, buď budou odkazovat na obsah na svých webech, aniž by jim poskytovala odměnu, nebo na ně nebude odkazovat vůbec.¹²⁵ Na to naštěstí zareagoval antimonopolní úřad, který stanovil povinnost Googlu s vydavateli jednat. Na základě toho byly uzavřeny dohody mezi společnostmi Google a zpravodajskými médii, první již na podzim roku 2020 s francouzskými deníky a další poté na začátku roku 2021 se sdružením Alliance de la presse d'Information Générale (Apig)¹²⁶, které zastupuje některá žurnalistická média ve Francii. Podmínky, za jakých mělo dojít k uzavření licenčních smluv, byly na dohodě konkrétních vydavatelů se společnostmi Google. Existují faktory, kterými měla být odváděná suma ovlivněna, například množství čtenářů nebo objem sdílených dat.¹²⁷ Jednání ale neproběhla, jak měla, a společnost byla obviněna sdruženími APIG, SEPM a tiskovou agenturou AFP z toho, že o odměnách za použití obsahu nejednala v dobré víře.¹²⁸ Konflikt vyústil tím, že společnost Google dostala vysokou pokutu ve výši půl miliardy eur, a dohody je tak potřeba revidovat tak, aby s podmínkami byly spokojeny obě strany.

Další dohodou uzavřenou na poli Francie je dohoda mezi společnostmi Meta a sdružením Apig. Podrobnosti dohody nejsou veřejnosti známe, ale několik informací o ní známo je. Dohoda byla uzavřena v říjnu roku 2021 a její základní myšlenka vypadá podobně, jako tomu bylo u smlouvy mezi Apig a Google, tedy že jednotliví vydavatelé budou uzavírat vlastní licenční smlouvy, na jejichž základě jim bude odváděna odměna za sdílení obsahu. Odlišností je, že zde budou licenční smlouvy rozděleny na dva druhy.¹²⁹ Licence se bude dělit

¹²⁴ Rozsudek SDEU ze dne 16. července 2009, *Infoparque International*, C-5/08 (Sb. soudních rozhodnutí 2009 I-06569).

¹²⁵ SOJKA, Martin, ŠTROF, Michal. *Novela autorského zákona* [online]. Epravo.cz, 1. června 2021 [cit. 8. února 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-autorskeho-zakona-113029.html>.

¹²⁶ VOJÁČEK, Lukáš. *ANALÝZA: Google a Facebook čeká střetnutí s evropskými vydavateli* [online]. e15.cz, 8. března 2021 [cit. 8. února 2022]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/analiza-google-a-facebook-ceka-stretnuti-s-evropskymi-vydavateli-1378445>.

¹²⁷ *Průlomová dohoda: Google bude francouzským deníkům platit za autorská práva* [online]. denik.cz, 21. ledna 2021 [cit. 9. února 2022]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/google-francie-autorska-prava-2021-0121.html>.

¹²⁸ *Francie pokutuje Google. Musí zaplatit půl miliardy eur za trvající neshody s vydavateli* [online]. irozhlas.cz, 13. července 2021 [cit. 9. února 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/google-pokuta-francie-smlouva-media_2107131013_ako

¹²⁹ ROSEMAIN, Mathieu, *Facebook signs copyright agreement with some French publishers* [online]. reuters.com, 21. října 2021 [cit. 12. února 2022]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/technology/facebook-signs-copyright-agreement-with-some-french-publishers-2021-10-21/>.

na tu, která poskytne možnost platformě Facebook díla vydavatelů použít, a další se bude vztahovat na službu Facebook News, která je součástí aplikace Facebooku, ale je spuštěna prozatím jen pro některé evropské země, a právě pro Francii by měla být spuštěna během roku 2022. V tomto případě to zatím vypadá, že by se zde nemusely objevit problémy, jako tomu bylo při předchozích dohodách společnosti Google. Jestli tomu tak skutečně bude, se ukáže až časem.

5.3 Čl. 17 Užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu on-line

Druhým článkem DSM směrnice, který se týká užívání sociálních sítí, je čl. 17. Cílem tohoto článku je zamezit neoprávněnému zásahu do autorského práva na on-line platformách.

Článek rozšiřuje odpovědnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu on-line, kterým je „*poskytovatel služby informační společnosti, jehož hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je uchovávat velký počet děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jeho uživateli a zpřístupňovat je veřejnosti, přičemž poskytovatel tato díla a jiné předměty ochrany uspořádává a propaguje za účelem zisku.*“¹³⁰ Již samotná definice subjektů, na něž má článek dopadat, obsahuje kritéria formulována velmi obecnými pojmy. Posouzení, zda se jedná o subjekt podléhající tomuto článku tak bude vyžadovat značné úsilí při hodnocení jednotlivých kritérií.¹³¹ Jednoznačně, ale můžeme říci, že bude dopadat na poskytovatele největších sociálních sítí, neboť právě na ně článek míří. Na sociální síťe uživatelé nahrávají množství obsahu, poskytovatelé jej uspořádávají a z aktivity uživatelů mají zisk. Z definice jsou vyňaty například neziskové on-line encyklopedie, nezisková vzdělávací a vědecká úložiště.

Hovoří se o tom, že směrnice zavádí nový *safe harbour*. Článek 17 je rozsáhlý a obsahuje obecnou úpravou ponechávající jeho konkretizaci na členských státech Evropské unie. Zároveň se předpokládá, že výklad jednotlivých částí tohoto článku bude upřesňovat také judikatura.

Článek se vztahuje na ty poskytovatele, kteří on-line sdílejí obsah veřejnosti nebo jej zpřístupňují. Je zde prolomen princip odpovědnosti subjektu za *upload*¹³² a to tak, že jsou

¹³⁰ DSM směrnice, čl. 2, odst. 6.

¹³¹ SLIWKA, Rostislav. Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie* [online databáze], 2020, č. 21 [cit. 3. června 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹³² BENEŠ, Marek. *Autorské právo v rozhlasovém vysílání v českém, slovenském a evropském právu*. Praha: Leges, 2020, s. 138.

odpovědní poskytovatelé za autorským právem chráněný obsah, který jeho uživatelé sdílejí, protože k němu poskytují přístup veřejnosti.

Poskytovatelé mohou předejít odpovědnosti tím, že získají svolení od nositelů práv, nejčastěji uzavřením licenční smlouvy. V případě licenčních smluv je opět diskutována možnost zavedení kolektivní správy pro tuto oblast. Je zde ale ještě jedno možné řešení mimo licenční smlouvy, a to je zavedení celoevropské zákonné licence, která by měla být úplatná.¹³³ Tato možnost se zdá být v poměru ke kolektivní správě výhodnější, minimálně z toho důvodu, že právní úpravu kolektivní správy si upravuje každý členský stát ve svém právním řádu sám, a není tedy jednotná. Zákonná licence by také mohla pomoci zabránit nadměrnému odstraňování nahraného obsahu¹³⁴, kterého se uživatelé tolik obávají.

Dále se mohou poskytovatelé odpovědnosti zprostit tím, že naplní kumulativní podmínky, které směrnice vymezuje v čl. 17, v bodu 4. Tato možnost je zavedena proto, aby nebyli poskytovatelé automaticky absolutně odpovědní za veškerá jednání jejich uživatelů zasahující do autorského práva.

První podmínkou je povinnost poskytovatele vynaložit veškeré úsilí proto, aby svolení získal, ale nepodaří se mu to.¹³⁵ Z logiky věci je jasné, že takové oprávnění nemusí požadovat, pokud jej získal sám uživatel od nositele práv. Pojem „vynaložení veškerého úsilí“ v tomto případě znamená minimálně to, že by se poskytovatelé měli pokusit získat oprávnění od nositelů práv, které je možné snadno identifikovat a lokalizovat, myslí se tím tedy především kolektivní správci¹³⁶, kteří mohou dát svolení pro díla podléhající jejich správě.

Druhou podmínkou je vynaložení veškerého úsilí proto, aby poskytovatel zajistil nedostupnost konkrétního díla. Toto úsilí má být v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče. Zároveň je zde povinností nositele práv, aby poskytovateli sdělil k tomu potřebné informace.¹³⁷

Třetí podmínkou je povinnost ihned odstranit nebo znemožnit přístup k obsahu, o kterém obdržel poskytovatel oznámení, že porušuje autorská práva. Oznámení musí učinit nositel práv a musí být dostatečně odůvodněné. Dále má poskytovatel povinnost zabezpečit,

¹³³ LAŠKEVIČOVÁ, Jelizaveta. YouTube, Content ID a tvorba uživatelů ve světle článku 17 DSM směrnice. *Revue pro právo a technologie* [online databáze]. 2020, č. 22 [cit. 26. února 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹³⁴ LAŠKEVIČOVÁ, Jelizaveta. YouTube, Content ID a tvorba uživatelů ve světle článku 17 DSM směrnice. *Revue pro právo a technologie* [online databáze]. 2020, č. 22 [cit. 26. února 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹³⁵ DSM směrnice, čl. 17, bod 4., písm. a).

¹³⁶ DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část II.)* [online]. Epravo.cz, 6. prosince 2021 [cit. 12. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-ii-113945.html?mail>.

¹³⁷ DSM směrnice, čl. 17, bod 4., písm. b).

aby ani do budoucna nebyl takový obsah znovu nahrán.¹³⁸ Zde dochází k přeměně z procedury *Notice & Take down* k *Notice & Staydown*, kdy jsou provozovatelé navíc povinni zajistit nedostupnost i v budoucnu.¹³⁹

Pro uplatnění těchto podmínek je třeba brát ohled na další faktory, jako je druh a rozsah služby, cílové publikum, typy děl, dostupnost vhodných a účinných prostředků.¹⁴⁰

Existují i výjimky, které jsou stanoveny pro malé a začínající poskytovatele, jejich odpovědnost je omezena jen na dodržení vynaložení úsilí pro získání svolení a na odstranění či zablokování obsahu po obdržení oznámení. Musejí ovšem splnit určité podmínky, tj. dostupnost jejich služby pro veřejnost po dobu minimálně tří let a jejich roční obrat musí být menší než 10 mil. EUR. Pokud počet návštěvníků za předchozí rok překročí počet 5 milionů, musejí navíc prokázat, že vynaložili veškeré úsilí k zamezení opětovného šíření.¹⁴¹

Poskytovatelé mají zajistit účinné a rychlé mechanismy pro stížnosti a následnou nápravu vadného stavu. Tyto mechanismy jsou určeny pro uživatele, pokud vzniknou spory o znemožnění přístupu či odstranění děl jimi nahraných. Pokud sami nositelé práv požádají o znemožnění přístupu, musí být tato žádost řádně odůvodněna.¹⁴² O tom, zda došlo k zásahu do autorského práva, by mělo být rozhodnuto bez zbytečného odkladu. Protože technické prostředky doposud nejsou natolik vyspělé, musí přezkum provádět člověk, což vzhledem k množství nahrávaného obsahu nemusí být jednoduchý úkol.

Jednou z povinností je také zajistit možnost alternativního řešení sporů ze strany států¹⁴³, aby bylo možné vyřešit spory mimo soudy. Důvodem je to, aby nebyly soudy přetěžovány. Profesor Telec v jednom ze svých článků otevřel otázku tzv. internetového arbitra¹⁴⁴, do jehož kompetence by mohlo řešení těchto sporů spadat. Mělo by se jednat o tribunál soudního typu, který o věcech rozhoduje v senátu, případně může být i jednočlenný. K řízení strany nemusejí přistupovat dobrovolně, postačí pouze vůle navrhovatele spor vyřešit touto cestou, zároveň nesmí být odepřena možnost spor vyřešit u soudu. Myšlenka této instituce vychází z instituce finančního arbitra, která byla v České republice zavedena zákonem č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů, a také z práva

¹³⁸ DSM směrnice, čl. 17, bod 4., písm. c).

¹³⁹ DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část II.)* [online]. Epravo.cz, 6. prosince 2021 [cit. 12. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-ii-113945.html?mail>.

¹⁴⁰ DSM směrnice, čl. 17, bod 5.

¹⁴¹ DSM směrnice, čl. 17, bod 6.

¹⁴² DSM směrnice, čl. 17, bod 9.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ TELEC, Ivo. *Internetový arbitr* [online]. Epravo.cz, 25. února 2022 [cit. 13. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/internetovy-arbitr-114326.html?mail>

EU, kde tribunál soudního typu řeší případy ochrany před rušením práv či právních zájmů při neoprávněném užívání doménových jmen.¹⁴⁵

Uživatelé mají být informováni poskytovateli v obchodních podmínkách o tom, za jakých podmínek mohou užívat chráněná díla na základě výjimek z ochrany nebo jaké je omezení těchto práv.

To, jak mají poskytovatelé chránit nositele autorských práv, by se mohlo dít pomocí technických prostředků podobných *Content ID*. Tyto systémy ale v sobě ukrývají jistá úskalí. Jak bylo již dříve zmíněno, jedná se o technické prostředky, které nejsou zdaleka tak dokonalé, aby dokázaly správně rozpoznat, kdy je do autorského práva skutečně zasáhnuto a kdy se jedná o užití díla, které je povolené i bez svolení nositele práva. Článek uvádí, že obsah nemá být filtrován v případě tvorby karikatur, parodií a recenzí, ovšem technicky tomu není možné zcela zabránit. Dalším problémem je pak finanční náročnost tvorby těchto systémů, nebudou si je moci dovolit zavádět menší a začínající poskytovatelé, kteří by tak byli „vyřazeni ze hry“, a uvolnil by se tak ještě více prostor pro ty největší společnosti.

Článek také výslovně stanovuje, že není možné zavést obecnou povinnost dohledu, tedy kontrolování veškerého nahraného obsahu, je těžké si ale představit situaci, kdy poskytovatelé nemohou kontrolovat veškerý obsah, ale zároveň jsou ve svém vlastním zájmu povinni předcházet porušování autorských práv ze strany uživatelů, aby za porušení nebyli sami odpovědní.

Veřejnost se obává, že rozšířením odpovědnosti dojde k nadměrnému odstraňování obsahu a že bude porušováno právo na svobodu projevu a informací, a to i přesto, že článek výslovně odmítá omezování dostupnosti děl a upozorňuje na dodržování výjimek, kdy se ochrana na autorská díla vztahovat nebude.¹⁴⁶

Z důvodu obavy zásahu do práva na svobodu projevu a informací¹⁴⁷ podalo Polsko žalobu k SDEU a požadovalo zrušení článku 17. Žaloba byla zamítnuta a SDEU se v rozsudku¹⁴⁸ vyjádřil k několika nejasnostem tohoto článku.

Samotné filtrování obsahu dle SDEU neporušuje právo na svobodu projevu a informace. Co se týká technických prostředků, které by měly být užívány k filtraci a blokování obsahu, není možné, aby takové prostředky byly užívány, pokud by omezovaly přístup k legálnímu obsahu. Dále vyjádření obsahovalo, že záruky, které mají sloužit

¹⁴⁵ TELEC, Ivo. *Internetový arbitr* [online]. Epravo.cz, 25. února 2022 [cit. 13. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/internetovy-arbitr-114326.html?mail>

¹⁴⁶ DSM směrnice, čl. 17, bod 7.

¹⁴⁷ Listina základních práv Evropské unie 2012/C 326/02 ze dne 26. října 2012, Článek 11, odst. 1.

¹⁴⁸ Rozsudek SDEU ze dne 26. dubna 2022, *Polsko v. Parlament a Rada*, C-401/19.

k zamezení porušování práva na svobodu projevu a informací, jsou dostatečné. Stejně bylo hodnoceno i zachování rovnováhy mezi tímto právem a právem na duševní vlastnictví. SDEU také naznačil, že zákonodárce při tvorbě článku 17 odvedl svou práci a zbytek už je na členských státech, jak přenesou a konkretizují článek ve svých právních úpravách tak, aby se zajistilo, že nebude zasahováno do autorského práva nositelů ať už protiprávním jednáním uživatelů, či neoprávněným odstraňováním obsahu.

Český návrh novely autorského zákona se přiklání k tomu, aby byl článek přebrán v co nejobecnější podobě bez bližších specifikací. Důvodem je prý to, že kdyby byly pojmy definovány v zákoně blíže, může dojít k tomu, že budou následně vyloženy SDEU jinak a nastal by problém.¹⁴⁹ Obecné pojmy poskytovatelům ale nepomohou k tomu, aby věděli, například co znamená, že mají vynaložit veškeré úsilí, nebo jaké informace mají požadovat po nositelích autorského práva, aby zajistili nedostupnost konkrétních děl. Toto ovšem platilo ještě před vydáním výše zmíněného rozsudku SDEU, je tak možné, že návrh bude ještě přepracován.

¹⁴⁹ JETMAR, Jakub. *Místo „notice & take down“ přijde „notice & stay down“*. *Autorské právo na internetu se novelizuje* [online]. mediar.cz, 14. dubna 2022 [cit. 12. června 2022]. Dostupné z: <https://www.mediary.cz/misto-notice-take-down-prijde-notice-stay-down-autorske-pravo-na-internetu-se-novelizuje/>

Závěr

Ve své práci jsem se v první kapitole zabývala otázkou definování sociálních sítí, obecným vymezením pojmu, jejich základním rozdělením a také tím, že sociální sítě jsou na základě evropské právní úpravy zařazeny do kategorie služeb informační společnosti. Následovalo určení právního řádu a jurisdikce pro spory vzniklé při užívání sociálních sítí. Tuto úpravu nalezneme zejména v právních předpisech Evropské unie a konkrétní poskytovatelé sociálních sítí je určují také ve smluvních podmínkách. Důležité je odlišit, zda je smlouva uzavírána se spotřebitelem, či s podnikatelem. Pokud je smluvní stranou spotřebitel, je pro určení rozhodné nejčastěji jeho bydliště. Odlišné určení musí brát ohled na pravidla pro ochranu spotřebitele. Pokud je smluvní stranou podnikatel, postupuje se nejčastěji dle sídla poskytovatele sociálních sítí a sídla podnikatele.

Druhá kapitola analyzuje podmínky, které musejí být naplněny pro to, aby bylo dílo hodné autorskoprávní ochrany dle autorského zákona, a to jak obecně, tak i dle druhu díla, se kterým je možné se na sociálních sítích setkat. V rámci jednotlivých druhů je také představena jejich konkrétní podoba na vybraných sociálních sítích a jsou uvedeny příklady. V případě audiovizuálních děl spatřuji možnost zvážení, zda by u některých takových děl nepostačilo naplnění podmínky původnosti díla, tedy bez nutnosti naplnění striktnější podmínky jedinečnosti.

V následující kapitole jsou určeny způsoby užití díla na sociálních sítích, jejich analýza dle autorského zákona a jeho aplikace na sdílení příspěvků v prostředí sociálních sítí. Dále je odlišeno užití díla na základě smlouvy, podoba licenční smlouvy dle občanského zákoníku a vymezení obsahu licenčních smluv poskytovatelů sociálních sítí. Smlouva, kterou uživatelé s poskytovatelem uzavírají, jim uděluje široká licenční oprávnění, jejichž úprava je značně vágní. V některých případech poskytovatelé sociálních sítí využívají k objasnění problematiky konkrétní příklady. Tato metoda by mohla být užitečná také v případě licenčních smluv, uživatelům by tak byly objasněny zásady, jak může být s jejich díly ze strany poskytovatele nakládáno. Některá z udělených oprávnění jsou bezpochyby nutná už jen z toho důvodu, aby mohly sociální sítě sloužit svému účelu, některé z nich se ale jeví jako nepřiměřené. Například v případě oprávnění poskytovatele sociálních sítí udělovat podlicenci bez nutnosti vyrozumění uživatele by měla být zvážena varianta alespoň uživatele upozornit. V závěru kapitoly jsou uvedeny výjimky, kdy není třeba souhlasu nositele autorského práva k užití díla.

Odpovědnost za zásah do autorského práva je rozebrána ve čtvrté kapitole. Zejména je zde odlišena odpovědnost uživatelů a poskytovatelů sociálních sítí.

V případě odpovědnosti uživatelů za jejich vlastní protiprávní jednání se používá obecná právní úprava autorského zákona a občanského zákoníku při určování nároků nositele autorského práva. K odpovědnosti obecně není vyžadováno zavinění jednatelů, ale je potřeba ho prokázat v případě uplatňování nároku na náhradu škody. Svých práv se může nositel autorského práva domáhat u soudu. Ne vždy je možné identifikovat konkrétní osobu, která do autorského práva zasahuje, a není možné ani požadovat po poskytovatelích kontrolu pravdivosti údajů uváděných uživateli na jejich účtu. Je ovšem možné požadovat po nich alespoň součinnost při poskytování informací, které jsou jim dostupné.

Poskytovatelé jsou jednoznačně odpovědní v případech, kdy oni sami poruší smlouvu, kterou s uživatelem uzavřeli. Složitější je situace, kdy mají být odpovědní za protiprávní jednání uživatelů. Odpovědnost mohou nést z toho důvodu, že poskytují prostor, kde dochází k šíření obsahu chráněného autorským právem. V této části je provedena komparace ustanovení zákona o některých službách informační společnosti se základem pro její implementaci ve směrnici o elektronickém obchodu, kdy obě tyto úpravy jsou založeny na opačném principu. Poskytovatelé nesou odpovědnost zejména s ohledem na svou vlastní aktivitu, kterou do sdíleného obsahu zasahují. Dále se odpovědnost odvíjí také od toho, zda poskytovatelé mají vědomost o konkrétním porušování autorského práva a jak se k této situaci sami postaví. Odpovědnost poskytovatelé nenesou v případě naplnění podmínek *safe harbour*. Tato problematika je rozebrána také z pohledu judikatury.

Poskytovatelé sociálních sítí mají zavedené sankce pro uživatele při zjištění porušování autorského práva. V případech, kdy je jednání uživatelů protiprávní, jsou postihováni zejména tím, že obsah je ze strany poskytovatelů sociálních sítí zneprístupňován či odstraňován, případně jsou blokovány jejich účty.

Dále je popsána odpovědnost ve světle procedury *notice & take down*, je vymezen rozdíl mezi právní úpravou Evropské unie a úpravou Spojených států amerických.

Existují také systémy, které jsou vytvořeny pro porovnávání obsahu nahraného na sociální síť. Tyto systémy jsou velmi propracované, ale ani přes to nedokážou samy identifikovat případy, kdy je možné užívat díla nositelů autorských práv, aniž je třeba jejich svolení. Zároveň je není možné užívat plošně v případě nahrání veškerého obsahu, ale pouze v případě, kdy sám uživatel požaduje, aby jeho dílo bylo porovnáno. Mohou tak sloužit společně s možností nahlášení obsahu jako jakýsi základní kontrolní systém,

jenž by v konkrétních případech byl dále překontrolován člověkem, který již dokáže případ posoudit i s ohledem na právem stanovené výjimky.

V posledních letech se zákonodárci Evropské unie snaží odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v souvislosti s porušováním autorského práva rozšířit. V současné době se nacházíme stále v procesu, kdy jsou tato pravidla zaváděna do vnitrostátních právních řádů, a stále není jasné, jaké bude mít toto rozšíření dopady v praxi. V závěrečné kapitole se zabývám právě článkem, který má odpovědnost rozšířit a přenést systém *Notice & Take down* k systému *Notice & Staydown*. Analyzuji jednotlivé problematické body a vymezuji možnosti jejich objasnění. Odpovědnost poskytovatelů není jediným případem, kterým se zákonodárci Evropské unie snaží rozšířit povinnosti poskytovatelů sociálních sítí, je jí také ochrana, která má být poskytována vydavatelům a autorům tiskových publikací sdílených na sociálních sítích, a to takovým způsobem, že poskytovatelé sociálních sítí mají mít povinnost poskytnout odměnu v případě, kdy se na sociální síti taková publikace objevuje. Problematické body a jejich možné objasnění jsou opět analyzovány v této kapitole, ovšem konkrétnější odpovědi v rámci této směrnice přinese zřejmě až soudní judikatura.

Na základě výše uvedených jsem dospěla k tomu závěru, že ač část právní úpravy je možné dobře aplikovat také na autorské právo na sociálních sítích, v některých případech je zde stále prostor pro zdokonalení, zejména v otázkách týkajících se poskytování licenčních oprávnění poskytovatelům sociálních sítí a také v otázce odpovědnosti poskytovatelů sociálních sítí za protiprávní jednání uživatelů.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- ADAMOVIČ, Zuzana. Autorské právo v EÚ z hľadiska návrhu smernice o autorskom práve. In: BEDNÁRIK, Richard, ČERNÝ, Michal, HAZUCHA, Branislav, KOUKAL, Pavel, PRCHAL, Petr, NOVOTNÁ, Marianna (eds.). *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo*. Bratislava: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2011.
- ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 254 s.
- BENEŠ, Marek. *Autorské právo v rozhlasovém a televizním vysílání: soukromoprávní aspekty rozhlasového vysílání v českém, slovenském a evropském právu*. Praha: Leges, 2020, 194 s.
- ČERMÁKOVÁ-VLČKOVÁ, Adéla, SMEJKAL Vladimír. *Autorská díla v hromadných sdělovacích prostředcích*. Praha: Linde, 2009, 146 s.
- HOLCOVÁ, Irena a kol. *Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 1692 s.
- PRCHAL, Petr. *Limity autorskopravní ochrany*. Praha: Leges, 2016, 269 s.
- SRSTKA, Jiří a kol. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019, 432 s.
- ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V* [online databáze]. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [cit. 13. března 2022]. Dostupné z: databáze noveaspi.cz.
- TELEC, Ivo a TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.

Odborné články

- JIŘÍ, Srstka. Několik poznámek ke směrnicím EU z oblasti autorského práva obecně se zvláštním přihlédnutím ke Směrnici EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu. *Duševné vlastníctvo*, 2021, roč. 25, č. 1, s. 51- 55.

- LAŠKEVIČOVÁ, Jelizaveta. YouTube, Content ID a tvorba uživatelů ve světle článku 17. DSM směrnice. *Revue pro právo a technologie* [online databáze], 2020, č. 22 [cit. 26. února 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu safe harbour. *Bulletin advokacie* [online databáze], 2017, č. 1-2 [cit. 10. června 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- SLIWKA, Rostislav. Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie* [online databáze], 2020, č. 21 [cit. 3. června 2022]. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

Právní předpisy a související akty

- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 98/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (Vyhláška ministra zahraničních věcí ČR č. 133/1980 Sb.).
- Digital Millenium Copyright Act ze dne 28. října 1998, Public Law 105-304.
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, Příloha 1C Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) ze dne 15. dubna 1994 (vyhlášena jako Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb.).
- Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském ze dne 20. prosince 1996 (Sdělení MZV ČR č. 48/2002 Sb. m. s.).
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech ze dne 20. prosince 1996 (Sdělení MZV ČR č. 48/2002 Sb. m. s.).

Legislativa EU

- Listina základních práv Evropské unie 2012/C 326/02 ze dne 26. října 2012
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu na jednotném digitálním trhu.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu).

Judikatura SDEU

- Rozsudek SDEU ze dne 16. července 2009, *Infoparque International*, C-5/08 (Sb. soudních rozhodnutí 2009 I-06569).
- Rozsudek SDEU ze dne 23. března 2010, *Google France a Google*, spojené věci C-236/08 až C-238/08 (Sb. soudních rozhodnutí 2010 I-02417)
- Rozsudek SDEU ze dne 12. července 2011, *L'Oréal a další*, C-324/09 (Sb. soudních rozhodnutí 2011 I-06011).
- Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 1. prosince 2011, *Painer*, C-145/10 (v el. sb. roz.).
- Rozsudek SDEU ze dne 11. září 2014, *Papasavvas*, C-291/13 (v el. sb. roz.).
- Rozsudek SDEU ze dne 14. června 2017, *Stichting*, C-610/15 (v el. sb. roz.).
- Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. června 2021, *M.I.C.M.*, C-597/19.
- Rozsudek SDEU ze dne 22. června 2021, *YouTube a Cyando*, Spojené věci C-682/18 a C-683/18.
- Rozsudek SDEU ze dne 26. dubna 2022, *Polsko v. Parlament a Rada*, C-401/19.

Judikatura ČR

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4924/2007.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. října 2019, sp. zn. 25 Cdo 1778/2019 (č. 70/2020 Sb. rozh. civ.).

Judikatura Spojené státy americké

- Rozhodnutí Odvolacího soudu Spojených států amerických pro devátý obvod (United States Court of Appeals for the Ninth Circuit) ze dne 14. března 2018, *Ventura Content, Ltd. v. Motherless, Inc.*, 885 F.3d 597.
- Rozhodnutí Odvolacího soudu Spojených států amerických pro druhý obvod (United States Court of Appeals for the Second Circuit) ze dne 5. dubna 2012, *Viacom Intern., Inc. v. YouTube, Inc.*, 676 F.3d 19.

Elektronické zdroje

- BOSHER, Hayleigh. *Ten things you should know about Instagram's terms of use* [online]. theconversation.com, 12. září 2018 [cit. 15. března 2022]. Dostupné z: <https://theconversation.com/ten-things-you-should-know-about-instagrams-terms-of-use-102800>.
- Centrum nápovědy Facebooku [online]. facebook.com, [cit. 25. března 2022] Dostupné z: https://cs-cz.facebook.com/help/396528481579093/?helpref=hc_fnav.
- Centrum nápovědy Instagramu [online]. facebook.com, [cit. 25. března 2022] Dostupné z: https://cs-cz.facebook.com/help/instagram/479832029758079/?helpref=hc_fnav.
- Český statistický úřad. *Osoby v ČR používající sociální sítě, 2021* [online]. Praha: 2021 [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210701.pdf/eb7568c6-2bfe-4354-86a1-054335c28f70?version=1.1>.
- DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)* [online]. Epravo.cz, 19. října 2021 [cit. 22. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.
- DONÁT, Josef. *Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část II.)* [online]. Epravo.cz, 6. prosince 2021 [cit. 12. června 2022]. Dostupné z:

- <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-ii-113945.html?mail>
- FERRI, Federico. *The dark side(s) of the EU Directive on copyright and related rights in the Digital Single Market* [online]. link.springer.com, 16. listopadu 2020 [cit. 5. února 2022]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12689-020-00089-5>.
 - *Francie pokutuje Google. Musí zaplatit půl miliardy eur za trvající neshody s vydavateli* [online]. irozhlas.cz, 13. července 2021 [cit. 9. února 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/google-pokuta-francie-smlouva-media_2107131013_ako.
 - JETMAR, Jakub. *Místo „notice & take down“ přijde „notice & stay down“*. *Autorské právo na internetu se novelizuje* [online]. mediar.cz, 14. dubna 2022, [cit. 12. června 2022]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/misto-notice-take-down-prijde-notice-stay-down-autorske-pravo-na-internetu-se-novelizuje/>.
 - KORBEL, František. *Ne-odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě* [online]. pravni prostor.cz, 17. května 2018 [cit. 5. června 2022]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-v-digitalnim-svete>.
 - *Které fotografie jsou chráněny autorským právem?* [online]. fotopravo.cz, [cit. 27. března 2022]. Dostupné z: <https://www.fotopravo.cz/article/ktere-fotografie-jsou-ochraneny-autorsky-m-pravem>.
 - KŮTA, Petr, DAVID, Ivan. *Novela autorského zákona 2021 – shrnutí aktuálního stavu a obsahu připravované novely* [online]. kmvs.cz, [cit. 2. února 2022]. Dostupné z: <https://www.kmvs.cz/newsroom/reklama/novela-autorskeho-zakona-2021-shrnuti-aktualniho-stavu-a-obsahu-pripravovane-novely>.
 - Mediální slovník. *Sociální sítě– Social Media* [online]. Mediaguru.cz [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/slovník-a-mediatypy/slovník/klicova-slova/socialni-site-social-media/>.
 - Meta: Transparency centre. *Content Restrictions Based on Local Law* [online]. [cit. 2. června 2022] Dostupné z: <https://transparency.fb.com/data/content-restrictions/>.
 - Nápověda YouTube [online]. google.com, [cit. 22. března 2022] Dostupné z: <https://support.google.com/youtube/?hl=cs#topic=9257610>.

- Podmínky poskytování služeb YouTube [online]. YouTube.com, 5. ledna 2022 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/static?gl=CZ&template=terms>.
- Podmínky používání služeb společnosti Meta [online]. facebook.com, 20. prosince 2020 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>, Smluvní podmínky Instagramu [online]. instagram.com, 4. ledna 2022 [cit. 22. března 2022]. Dostupné z: <https://help.instagram.com/478745558852511>.
- Pravidla a zásady YouTube, Autorská práva [online]. YouTube.com, [cit. 6. června 2022]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/howyoutubeworks/policies/copyright/#making-claims>.
- *Průlomová dohoda: Google bude francouzským deníkům platit za autorská práva* [online]. denik.cz, 21. ledna 2021 [cit. 9. února 2022]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/google-francie-autorska-prava-20210121.html>.
- ROSEMAIN, Mathieu, *Facebook signs copyright agreement with some French publishers* [online]. reuters.com, 21. října 2021 [cit. 12. února 2022]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/technology/facebook-signs-copyright-agreement-with-some-french-publishers-2021-10-21/>.
- SHEA, Sharon. *Clickwrap agreement (clickthrough agreement)* [online]. techtarget.com, leden 2019 [cit. 13. března 2022]. Dostupné z: <https://searchcloudsecurity.techtarget.com/definition/clickwrap-agreement-clickthrough-agreement-or-clickwrap-license>.
- *Sociální síť*. [online]. Aktuálně.cz, 13. února 2021 [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/socialni-site/r~i:wiki:1456/>.
- SOJKA, Martin, ŠTROF, Michal. *Novela autorského zákona* [online]. Epravo.cz, 1. června 2021 [cit. 8. února 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-autorskeho-zakona-113029.html>.
- Statista. *Most popular social networks worldwide as of October 2022, ranked by number of active users* [online]. [cit. 19. ledna 2022]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>.
- Světová obchodní organizace práva k duševnímu vlastnictví (TRIPS), *Background report* [online]. Praha: Pražský model spojených národů. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Pr%C3%A1va-k-du%C5%A1evn%C3%ADmu-vlastnictv%C3%AD-TRIPS-WTO.pdf>.

- TELEC, Ivo. *Internetový arbitr* [online]. Epravo.cz, 25. února 2022 [cit. 13. června 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/internetovy-arbitr-114326.html?mail>.
- VOJÁČEK, Lukáš. *ANALÝZA: Google a Facebook čeká střetnutí s evropskými vydavateli* [online]. e15.cz, 8. března 2021 [cit. 5. února 2022]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/analyza-google-a-facebook-ceka-stretnuti-s-evropskymi-vydavateli-1378445>.

Další použité zdroje

- KADLECOVÁ, Gabriela. *Právní ochrana autorských děl v prostředí sociálních sítí*. Praha, 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta. Vedoucí práce Irena HOLCOVÁ.

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na sdílení autorských děl na sociálních sítích. V práci je vymezen pojem sociálních sítí, také určení rozhodného práva a jurisdikce s ohledem na mezinárodní povahu sociálních sítí. Dále se zabývá tím, jaký obsah sdílený na sociálních sítích je hoděn autorskoprávní ochranou dle zákona č. 121/2000 Sb. autorský zákon, také jak zde mohou být autorská díla užita. Následně je rozebrána odpovědnost uživatelů a poskytovatelů sociálních sítí za porušování autorského práva. V poslední části se práce zabývá dvěma články směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (čl. 15 a čl. 17), které ovlivňují fungování sociálních sítí a jsou nejvíce diskutovány s ohledem na jejich zavedení do praxe.

Klíčová slova:

autorské právo, sociální síť, užití autorského díla, odpovědnost uživatele, odpovědnost poskytovatele sociální sítě, DSM směrnice

Abstract

The thesis focuses on the sharing of copyrighted works on social networks. The thesis defines the concept of social networks, also determining the applicable law and jurisdiction with regard to the international nature of social networks. It also addresses what content shared on social networks is worthy of copyright protection under the Copyright Act 121/2000 Coll., also how copyrighted works can be used there. Subsequently, the liability of users and providers of social networks for copyright infringement is analyzed. In the last part, the thesis discusses two articles of Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council on copyright and related rights in the Digital Single Market (Art. 15 and Art. 17), which affect functioning of social networks and are the most discussed with regard to their implementation in practice.

Keywords:

copyright, social network, use of the copyrighted works, liability of the user, liability of the social network provider, The DSM Directive